

ÉRDI IRKA

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT X. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 2020. MÁRCIUS 400 Ft

Elhunyt DOMONKOS BÉLA

Életének nyolcvanhetedik évében, március 2-án elhunyt Domonkos Béla szobrászművész, Érd város díszpolgára, akinek nevét és munkásságát nemcsak városában, de országszerte s határainkon túl is ismerték.

Nem régen jártam nála – most már tudom, hogy régebben, mint kellett volna –, s arról beszélgettünk, hogy szeretné elrendezni művészi hagyatékának sorsát, szinte teljes életművének antikolt gipszmintáit, a működőképes öntőműhelyét szívesen adományozná a városnak. Meg sem fordult a fejünkben, hogy ez ilyen hamar aktuálissá válhat, hiszen terveik voltak, annak ellenére, hogy romló látása egyre inkább akadályozta a munkában. A munkában, ami az élete volt: hosszú alkotóévtizedei alatt száznál is több szobrot készített, amelyek szerte az országban láthatók. Közismertek és kedveltek állatszobrai, de történelmünk nagyjait vagy a közelmúlt közéletének jeleseit is előszeretettel és művészi alázattal, a klasszikus szobrászait elvei szerint formázta meg Domonkos Béla, megihlette őt hadvezér és király, politikus és forradalmár, író és festő vagy zenész

és sportoló egyaránt. És hát tudós emberek egész sora. Egyedülálló az a szoborpark, amely a Magyar Földrajzi Múzeum kertjében létrejött az 1990-es évektől napjainkig. Híres magyar utazók mellszobrai – Cholnoky Jenő, Teleki Sámuel, Stein Aurél, Baktay Ervin, Déchy Mór, Teleki Pál, Reguly Antal, Almássy Pál – között sétálhat a látogató, s természetesen ott van a kertben a múzeumalapító Balázs Dénes egészalakos szobra is.

Ha csak ennyi alkotása lenne Domonkos Bélának Érdén, aki egyéves kora óta élt itt, már akkor is büszke lehetne, de a felsoroltakon kívül az általa megformázott nőalak előtt emlékeznek évről évre az ér-diek az 1945-ben kényszermunkára elhurcolt áldozatokra.

Ezentúl rá is gondolunk majd ez előtt az emlékmű – és összes többi szobra – előtt.

M. Nagy Péter
Érdi Újság

Baka Györgyi: Ébredés

Még az álom rebbenéseit
vetítem ki a valóság formáira,
a levegő remeg, simogaton
száll a szellő léthatárokon át,
bemenekítem benső terembe
a hársfaágak oltalmazó ringatását,
a fűzfák tartózkodó árnyait,
amint szelíden sebeim takarják,
ámulok a változás apró jelein,
a virágzó kert színeváltozásán,
átélem, ahogy lélegzik, nyílik,
párolog az anyag, s a maga
teljes szövevényével az Egy-létben
kering a pillanat tűfokán,
és légbe lebben lágyan, halk
suttogással a sok lomb-fohász.

Dylan D. Tides: Háború

Reggel még az erdő mélyén nyeresre állt az egész.
Szedett-vedett zászlóaljunk
jelmondata: „Inkább haljunk!
Ki feladja, csenevész!”

A végén csak Krumpli maradt.
Nagy erő és semmi félsz.
Azt mondta, hogy védeni fog,
ő lesz, aki sosem nyafog,
én meg, ugyebár, az ész...

Hol esett el, már nem tudom...
Ég a nyár, de semmi vész!
Néhány perc, és itt az este!
Erre ugyan ki keresne?
Ki lenne, ki idenez?

Szúr a szalma, csíp a piszok, de a bála elemészt.
Vége lesz az alkonypírral,
s szakítok majd a papírral...
„No nézd csak az egerészt!” –

hallom Béka öblös hangját, és a szégyen bekerít...
„Hetvenkettő-kilencvenöt,
ott van, kint a bála mögött!!!”
Rikkantása leterít...

(A buszon is duzzogok még,
haragomból nincs kiút,
játsszon eztán a sok csaló
nélkülem számháborút!)

Kaboldi Mária: Róka (olaj)

Fazekas Major Gizella: Március

Március huszonnyolc, havazott.
Három napig szakadt a hó.
Tavasz a havas tében,
most olvad a szélben.

A kis sárga bögyes énekel,
fán ugrálva csacsog szája,
rigó füttyöt told hozzája,
fáról potyog a hó alája.

Egyre jobban csicseregnek,
cinke, rigó vigasztága,
ugrándozva ágról ágra,
napsütés-ragyogásba’.

Csodálatos látvány,
tavasszal virág helyett
havat látni a fán.
Ritka szépség, ragyogás!

Meg kell látni,
észrevenni,
a természet oly csodás,
tavasz, téli hóhullás!

Nagy-Rakita Melinda

Pókfonálon ring
Szivárványszínű őszben
Száll tova nyarunk

.....
Tó mélyén nyüzsög
Földön égen tobzódik
Milliárd élet

.....
Tétova tavasz
Ígéretével támad
Csendes szélvihar

.....
Lábad nyomában
Cseresznyevirág bomlik
Tündéri tavasz

Habos László: Tavaszi zsongás

Zsong a tavasz körülöttem
zenél táncol elhanyagolt kert
halk döngicsélésre dúdoló
s dallamra bólogató százszorszép
virágszirmaira mosolygok
a fény egy pillanatra elvakít
s látni véllek a szederfa alatt
és te mosolyogsz fényben ragyogsz
arany hajadat kócolja kóbor szellő
lám a vágy is mily esendő
kék az ég s tán ártatlan
mégis pírt fest arcomra napmelege

Rügyfakadás van...

Rügyfakadás van
s tavasz illatát hordja szét
az alkonyi szél
belemerülnék
a titkok rejtekébe
de harsány üvöltés
hasít a csendbe
s lendül ütésre
acélos gyermeki kéz
csak hogy ma páncélinget vettem
szeretetem láncából szőttet
s atyai csókom csattan
az eltorzult égi tükörképet
hordozó angyalarcra

Kerepesi Igor: Tükörképek

Veled kellett volna menjek,
Mikor hívtál, s szerettél,
S mikor rám még, mint Jövődre
S lelki társra neveltél,
Mikor együtt terveztük még
Azt a távol, szép időt,
Melyben fejünk fölél majd a
Szerelem von hús tetőt.

Veled kellett volna menjek...
S maradtam, mert féltem én,
S mert a távol, csalfa Vágyak
S szabadság intett felém,
S rájöttem bár, mit sem ér ez:
Hazug, halott, vak álmok,
Ám akkoron késő volt már,
S tudtam: magam maradok.

S nem eszméltem oly hosszan,
Hogy rossz nyomokban lépek én,
S nem értettem, mért nem hoz az
Élet végre Célt felém,
Ötször indult útjára a
Mindig újabb esztendő,
S nem akadt, ki akart volna,
Nem volt engem szerető.

Minden lányban azt kutattam,
Mi benned volt (s nem kellett),
S ezer érvet hoztam föl én
Melletted is s ellened,
És ha akadt, ki szeretni
S megérteni vágyott is,
Elüldöztem, mert a szívem
Szomorú volt, zord s hamis.

S most is itt az újabb Esély,
Van, ki szívét ajánlja,
S bohóc vagyok megint, aki
Helyét mégsem találja.
Ártok csak, mert örült módon
Féltem szabadságomat,
Pedig nem hoz örömet, csak
Súlyt s kaparó kínokat.

S mégsem felel soha meg, mi
Való s kézzel fogható,
Mindig álmot, távol-képet
Mindig más lányt vágyani jó,
S nem tudom, hogy akad-e így,
Ki fogja majd két kezem,
Mégsem tudok felébredni,
S nem is vágyom, azt hiszem.

Való helyett tükörképek,
Torz-varázsos alakok,
Féktelen szép vágyak hívnak,
Gyermekei szűz ábrándok,
S így várok, mert felébredni
Sehogyan sem bírok már,
S így múlt el év, így hull eső,
S jön Tavasz és Napsugár.

Kósa Márta: Álomba hajló

Karcol a csend
fölem nyúlnak jég csipkézte ágak
csillag ragyog
apró
keményre fagyott morzsák
kopogtatják a tetőablakot
dallamot súgnak az éjszakának

csábít az ég és a végtelen

engedd nekem
álomba ringasson egy régi szó
égbolti káprázat segít
hamarosan ránk hull a sötét
csillagokkal tarkított közös takaró
szívet szelídít
kettőnké a kép
mindent mi ma ért
öröm
bánat
csalódás
véget ér

engedd el
és
szőj új álomból vágyott mesét
fond belé a rét deres leheletét
csillanó ágak ékszereit
ahogy egy cinke csőrével magot hasít
sirály röptöt
óriási reflektoros hajót
éjbe kúszó távoli muzsikaszót

engedd fel
csalóka létbuborékainkat

egyetlen sóhaj repítse el
zárul az űr
arcodhoz szorítsd mi megmelegít
ne várj hajnalig
egy perc és együtt álmodunk
hintá repül ringat
föl - leszáll
nincs határ
holdsugárból fonnak ágaikra
fénykoronát a túlparti fák.

Ludwig Géza: Ha porrá lesz a testem

Jó lenne egy felhő szélén ülni,
és lógázó lábbal merengeni.
Ha elkorhad, és porrá lesz a testem –
Isten akkor talán megengedi.

Szeretnék időtlen szemmel látni
születést és fájdalmat és halált,
értelmet a léha létezésben:
mindent, mit ember vesztett – és talált.

Szeretnék hang nélkül is hallani
kém-nyögést, jajt és hazug mondatot,
ágyúdörejt és farsangnak zaját:
mindent, mit ember egyszer hallatott.

Idegpályák nélkül érzést élni:
düh és harag és káröröm színén;
s miért nehéz szeretni másokat?
Miért nem számít senki, csak az „ÉN”?

Szeretném egy felhő szélén ülni
embersorsot mégis megérteni –
ha elkorhad, és porrá lesz a testem,
Isten akkor talán megengedi.

Lukács Mária: Erezet

Nyomot hagy az idő, szép erezet-arcomon – figyelem.
Leveleket hullató fákat a gyökerek tartják eleven,
nyomunkban szelek, barázdákat rónak szíveink köré.
Ráncba szedem magam, minden napot elfogadok,
megbékélek a végén, hogy nyomot hagyott az idő.
Kedvesem, a hajam még kibontva, rövidülnek fürtjei,
mint koronát viselem – tükörbe, ha nézek,
még mosoly ül szájszegletemen.

Szigetvári Zsófia Petra:

*A lefolyóban
Elhervadnak a rózsák
Nincsen meleg víz.*

Máté Miklós: Az elsodort ország

Hunniában szádat tátod:
Peckes a privatizátor,
Koldust látsz tucatszám,
Tolvajt, futtában,
Alva halnak utcákon,
Akár Kalkuttában...

Füledben blabla,
Szájadon zabla,
Mennyi testület,
Lomha rest ülep
Telepszik lelkedre,
Herék hordszéken,
Vigécek szószéken,
Az ország kínok padján,
Minden veszett
Ebek harmincadján,
Bokádba mar az anyaföld,
Annyihoz sincs közöd,
Mi befödjön,
Minden rendszer rád rohad,
Kiköpöd, mint rossz fogat...

Osztozkodnak, pofozkodnak
Kurucok, labancok,
Adózók, vadorzók,
Éltre valók, kötélrevalók,

Vannak, akik fölvihogznak,
Vannak, akik fölsikoltnak,
Sürgetőleg, mint lóhalál,
Mindent szétdobál a globál,
Bár az ország lenne jussod,
Pusztá létért szorul szuszod.

Gyilkos bábák közt
Vajúdsz, Hunnia!
Hogy szülj szabad jövőt,
Kínoktól feketéllsz,
Sarlátán felcserek
Kötik be szemedet,
Ne lásd, hogy elvetélsz!

Szabó Aida (Jampa drolma)

Hegyek között csöpp
mélyvizű tó szikrázik –
hűsíti elmém.

Móczár Csaba: Gondolatok

Törékeny valóságom

Létezésemet
igazolja a tükröm,
mely most eltörött

Elfogyó idő

Piros ajkakban
zománcozott étkezéslet
rágja az időt

Deja-vu

Anyámhoz mentem.
Szembejött gyermekkorom
boldog májusa

Naszvadi Judit:

HANGTALANUL SZERETEK JÁRNI,
hogy a lépést csak a testem érezze.
Belesimulni ruganyos hullámmázzal
a tájba,
a létezés milliárd misztériumába,
csak egynek lenni sok között,
akibe Isten élni költözött.

35

Még lehetek szép,
De a báj
Már
Elszívárog gyűrődő
Ráncaim csatornarendszerén.

Még nevetetek,
De megedzett
Szívem
Óhajtja inkább
A mélyülő csöndek.

Még vágyhatom
A kékülő
Messzeséget,
De többé nem végtelenek
A horizontig futó távlatok.

Pálfi Nándor: Életörző tavasz

Valahonnan messziről érkezted ma ide,
Mégis nagy felfordulást okoztál.
Csillagtalan éjben szeltesd át
A dermedt völgyek árkait,
S mint az üzőtt vad, bújtál meg remegve
Az avar bomlással telt zegzugaiban.
De most végre elérkezett a te időd,
Felemelkedésed lázas órája.
Vékony vállaidról lerázod a havat,
fagyott láncaidat zihálva téped,
S parázsló szemmel méred végig
Mindazt az ég alatt, ami a tied.
Hű szolgálád, a mindig halk szavú mezők,
Ezerszínű ruhába öltöztetnek,
És királyi lépteid nyomán
Merőben arctalan borzongás fut
Végig a jöttödre feltámadó tájon.
Elégedetten, szélfúttá arcodon
Meleg mosollyal terpeszkedsz
Napfényből kovácsolt trónodon,
S az emberek, mint a haláltól
Megriadt bogarak, puha talpad
Alatt rajzanak, fesszengve, suttogva
Ezen a didergős, halvány alkonyon.

Petrik István: Lelked végtelenség

A szeretet olyan,
mint a lélegzetvétel,
mint a hús forrásvíz,
a frissen főtt étel...
A szépen mondott szó
meg a simogatásod,
mint a dallamos ének
vagy a hallgatásod.
Mint a hajnali ima,
vagy a kora esti zsoltár ...
Nem vagy szárnyas angyal,
csak az ember, aki voltál.
Szemed hegyi tó tükre.
Lelked a végtelenség.
Te vagy a szeretet.
Egy mosolygó jelenség.
Csodaszép kertedben
a jázmin kivirágzik.
Legyél okos kertész,
ha kell, mindhalálig!

Péter Erika : Két kezdet

két kezdet az út két végén.
sűrű a reggel, narancslekvár,
forraszt dőlő szavak sövényén.
van, hogy éppen ennyi a leltár.
dőlő szavak narancssövényén
forraszt a reggel, leltár-sűrű.
eltévedni az út két végén,
csak az isten. felhőkönnyű.

árvagyerek a szósarokban.
bilincs minden beidegződés.
önámítás a jóban, rosszban
születés és halálhörgés.
születéshörgés. erőszak élni,
nem mentenek a véletlenek.
az életet lehet cserélni?
a szó sarokban. árvagyerek.

a kezdetet megilleti
szavak sövénye, lekvár és méz,
oltalomma fertőzheti
minden egyes körbelépés.
hullámutak. a kör megszakad.
az oltalom sövénye köd.
istenfelhő. tapasztalat.
lágyszíveket esőbe köt.

Kaboldi Mária: Almafa (tűzzománc)

Somogyi Norbert: Gyerekvers

Apa, építs nekem bunkert,
párnákból egy házat.
Pokrócból az ajtót,
székekből a vázat.

Apa, csinálj homokvárat,
híd is legyen benne.
Körbe vizesárkot,
miben víz is lenne.

Anya, rajzolj nekem kutyát,
olyat, mint a Mefi!
Engem is rajzolj le, ahogy
csontot adok neki.

Anya, olvass nekem mesét,
hozom is a könyvem.
Ennek mi a címe,
amire ráböktem?

Már fáradt vagyok, alszom.
Becsukom a szemem.
Apa, ülj az ágyam mellé,
Anya, fogd a kezem.

Szabó Aida: Kos hava

Selymesen susogó,
csendesen pusmogó,
apróska levelek
szél karjába
simulnak szerelmesen.
Tombol a természet,
kavarognak vad érzések.
Bujaság télbörtönből
kacagva rég kiszökött,
tüze perzselő,
égető.
Pezsdül a vér az ereken,
és a bódult elme
viharnál sebesebben
reped.
Lángot vet
szem a szemben,
nevet a szív, a száj,
illeg a báj.
Ölelő karok, eggyé forrt lelkek,
örömmámorban úszik a táj.
Üdvözlégy, Kos hava,
örvénylő kavalkádja
a tavasznak;
színeknek, illatoknak özöne
és az újnak újra teremője.

Pálné Onódi Judit: Altatódal

Nem csivitel már a kismadár,
elcsendesült erdő és határ,
alig látni már a bokrokat és fákat,
homály burkolja az utcát és a házat.
Hunyd be szemed, csendes álom vár.

Pislákolnak már a csillagok,
mint égen szálló apró angyalok,
őrzi őket a gömbölyű holdvilág,
szelíd fényét ringatja a tóvirág.
Hunyd be szemed, csendes álom vár.

Alszik a mókus a fa odvában,
alszik a kisnyúl a vackában,
szundikál a cica a padlás rejtékén.
Hunyd be szemed, kicsim, a sötétben ne félj!
Aludj szépen, csendes álom vár.

Kaboldi Mária: Őstölgyes

Szeghy Karolina: Húsvéti nyúl

Ki ugrál a kertben,
Tán egy kicsi kutya?
Biztosan nem ő az,
Nincs oly nagy a foga.

Kosárában fekszik,
Csak a füle látszik,
Megunja a fekvést,
Fűben ugrál, játszik.

Répát eszik néha,
Karábét, zöldet,
Lábaival gyorsan
Ássa ki a földet.

Színes tojást rejt el,
Merre éppen szalad,
Kertek között ő már,
Igen gyorsan halad.

Tapsifüle pihés,
Selymes, puha szőre,
Csokijának mindig
Csillogó a bőre.

Rájöttél, hogy ki ő?
Meglepetés várhat,
Húsvétkor jó sokan
Ellepik a házat.

Kaboldi Mária: Hallstatti csempe

Szöllősi Bernadett: Csukás István emlékére

Drága, öreg mesemondó, te óriás-gyerek,
te még azt is tudod, hogy az erdő mitől kerek!
No meg azt is, hogy az Ugri az milyen fülű,
s hogy a legszelídebb egyfejű zöld sárkány a Süsü.
Hogy ho-ho-horgász, mindenki szótagolva mondja,
a Főkukac is miattad vitte ám oly sokra!
És Mirr-Murr, a kandúr, no, meg a krumpliorr –
hiszed-e, hogy tolladtól lett szép a gyerekkor?
Elfáradtál, elmész, s itt hagyod gyermeked,
Pom-pom meséit és a Sün Balázs-verseket,
a polcra, könyvek közé teszed a lelkedet nekünk,
így lesz sokkal szomorúbb a februári telünk.
De hiába fagy, napfényben ragyog az alkonyég –
mert sok kis angyal örül, hogy végre nekik is mesélsz.

Szatmári Kristóf: Jöjj, éj!

Jöjj, éj, hozd szememre álmod!
Mert zúgva dül bensőmben a csata,
Jég marta emlékek, forró vágyak viadala.
Jöjj, éj, hozd szememre álmod!
Elemészt az éhség, csitítsd, kérlek,
Hogy lehet, hogy ezer mód vérzek?
Jöjj, éj, hozd szememre álmod!
Mert ha nem, koporsó fogad,
Társam leszek a megfáradt holtaknak.
Jöjj, éj, hozd szememre álmod!
Ott minden oly' valós, nyugodt,
Súlyos kérdésre is könnyű választ kapok.
Jöjj, éj, hozd szememre álmod,
Édes csókkal, selyemlepedővel,
Sötéted szerető karokkal ölel.
Jöjj, éj, hozd szememre álmod,
S meggyászolom elmúlásod,
Mikor a rút reggel felzuhanok.
Hát jöjj, éj, hozd megint álmod!

Nagy-Rakita Melinda

Lábad nyomában
Cseresznyevirág bomlik
Tündéri tavasz

Tóth Mária: A csillagok

A csillagok mélyen hullanak.
Az álomban nincs tagadás.
Vigyázok a fényre, mely bennem van,
Mert sötét a lakás.

Az ismeretlenre köd borul,
Csend és csend és nyugalom.
Benned virágzom én
Egy gyengéd hajnalon.

A szeretet gyöngéd és kedves,
Csak tudd: nyugalom,
Tudom, hogy eljössz,
És hívlak, nem tagadom.

Vigyázok rád,
Ne hidd, hogy elárulak én,
Biztos, hogy szeretlek,
Mint a hajnal a fényt.

Tormássy Erzsébet: Béke

Nincs béke, nem is lesz, és nem is volt soha,
Örökösén pattog sátánnak ostora.

Kiveri, kiüzi rendet a világból,
Gonoszság kacsingat megannyi zugából.

Ne vérrel öntözzél földet és virágot,
Óvjad, kíméld, őrizd, szeresd a világot.

Minden egyes tettered szolgáljon javára,
Békében szépüljön utódok számára.

Szigetvári Zsófia Petra:

*Álom és rúzsolt
reszkető, szürke madár,
összetört ajkak.*

Tarnócziné Barabás Irén: Univerzum

Megsemmisít egy hosszú pillantás
a sötét, téli éjszakai égre,
mely kristálytisza, maróan fagyos és rideg,
végtelen nyugalmat ígér ezernyi csillagával,
és érzed, hogy ott semmi nem lehet a tied.
Visszhangot ver a néma lélegzet is,
mozdulni nem mersz, beszélni illetlen,
áhítat járja át minden porcikád,
te parányi ember vagy, feletted az univerzum,
a keményre fagyott, végtelen világ.

...és egy áldott kéz, mely
öröklétedre
vigyáz

Gani Zsuzsanna: Hol vagy, farkasordító tél?

Tegnap előbújt a hóvirág
és rigó zengett melódiát.
Ma fagy volt, metsző tél, jég roppant,
fákon ékes zúzmara fogant.
Holnap tán fű megveszett orkán,
fellegek futnak háborogván,
s zápor veri bimbós szirmait,
ében felleget szórja szitkait...
Nézd, végre már hamvas hó esik,
veréb ámul, meredten lesi!
Gyerekek szaladnak kacajjal,
szánkók száguldanak robajjal.
Másnapra ennek is, ó, vége,
hó elolvadt, sár az emléke.
Egyszer ősz, másszor inkább tavasz,
ez az évszak, jaj, nagyon ravasz!
Aranyképű, te is megjöttél?
Hol vagy, te farkasordító tél?

Kaboldi Mária Ékszerterknőc

Miniatűr

Már megint elfogyott a tej. Az istenit. Felveszem a cipőm, muszáj lesz elmenni a boltba. Palacsintát tej nélkül mégse lehet csinálni. Vagy mégis? Fejemben próbálom kimenteni magamat a munka alól, de sajnos rá kell jönnöm, hogy a csapvizes palacsinta nem jó ötlet. Öreg válltáskámmal kilépek a szabadba. A Nap meleg fényétől máris több kedvem van sétálni, még akkor is, ha a bal térdem már most elkezdte gyöngéden mutatni egyet nem értését. A főút melletti tábláról az erős vezér szigorú tekintetű óriási arca figyel. A mellette lévő házfalnyi plakáton egy bátor katona tart ki seregnyi gonosz ellenfelével szemben. Tele van velük a város.

El is felejtettem, mikor kezdődött a háború. Visszagondolva azt se tudom, miért is fogtak fegyvert. Személyesen most sürgetőbbnek tűnik az, hogy tejet szerezzek. Átmegyek az úton a boltba. Körülnéztem volna átkelés előtt, de minden járművet be kellett szolgáltatni a seregnek, lassan már négy éve. De hiányzik az öreg Lada! A boltban könnyű a dolgom. Egyféle tej van, abból is csak három doboz maradt. Céltudatosan haladok a kassza felé. Az üres polcok nehezen tudják az ember figyelmét elvonni, csupán az egyre erősödő fájdalom a lábamban képes lelassítani kicsit.

Utam hazafele exodusi távolságnak tűnt. Bal térdem márkibíratatlanulsajog. Muszáj leülnöm. Kétségbeesetten nézek körül valamilyen pihenőhelyért. Mintha a mennyekből küldték volna, alig pár méterre tőlem meglátok egy padot. Krumpliszákként esek rá. Inkább pihenek kicsit.

Újra eszembe jut a háború. A megállás nélküli pokoli robaj, a romos gyárpéletek között harcoló fiatalok. Igen...igen. Mintha régebben gyárakról beszélt volna a rádió, mintha azért harcoltunk volna. Épp azon az iparvidéken küzdöttünk, amit mindig „nemzeti függetlenségünk záloga” meg „a munkásosztály jogos tulajdona”-ként emlegettek. Persze a gyárakból már csak téglarakások maradtak. Szegény ördögök! Még most is köztük lennék, ha nem talál el egy kósza fémszilánk. Furcsa szerencsejáték a tűzéségi bombázás.

Elgondolkozom, hogy mennyire jártam jól életfogytig tartó rokkantsággal. Otthagytam a bajtársaim, a testvéreim. Helyette itt döglődök egy kisvárosi padon egyedül, és még a fásli is elkezdett bűdösödni a lábamon, a pokolba is. A feketepiacon még talán tudok szerezni újat.

Egészségtelen önsajnálataból gyermeki kiáltozás zökkent ki. A négysávos út közepén focizó kölykök, úgy tűnik, összevesztek a labdán. Fontos eldönteni, melyik csapat kezd, tudniillik. Legalábbis ketten közülük ezt erővel akarják megoldani, ahogy a padról látom. Egyre hangosabb a kiáltozás egymásnak, folytatódik az oda-vissza harc. Erőlködésükben lecsendesednek, csupán vörösödő arcuk árulja el elszántságukat. A labda hol az egyikhez, hol a másikhoz kerül közelebb, de nem engedik el. Nem valami izgalmas műsor, de valamiért mégis leköt, szinte megbabonáz. Mint egy miniatűrízált frontvonal támadásai és ellentámadásai. Elidőzök ezen a gondolaton, de magamra parancsolok: Állj! (Fejemben természetesen ezt mindig az öreg őrmester hangján fogom hallani.) Tudom, hogyha folytatom a gondolatmenetet, megint a sajnálkozásnál kötök majd ki. Inkább figyelek az előttem birkózó gyerekekre.

Egyre csak dagadnak az ereik, a felkarjuk már egészen dudorodik – már amennyire egy tízéves kisfiú karja erre képes. Vicsorgó virtusuk ellenére a többi kölyök egyre unottabb képpel figyeli őket. Páran elkezdnek összesugdolózni, mint elégedetlen nézők egy félresikerült színházi előadáson. Térdem már egész használhatónak érződik, de most már végignézem, mi lesz, úgysincs jobb dolgom. Az egyik gyerek visszanéz rám, majd egy sokatmondó vállfelvonással fejezi ki nemértését. Szemmel láthatóan nagyon unja magát. Többen a cuccaikat kezdik felszedgetni.

Pár percig még elnézem a fiúk szélmalomharcát. Már nekem is fogyóban a türelmem, amikor hopp! Az egyikük a földre esik. Az állva maradt sikeresen kitépi a kezéből a labdát, majd diadalában az égnek emeli. Vigyora lefagy róla, ahogy meglátja, hogy kemény munkája tárgytalanná vált.

Az többi játékosnak már hűlt helye volt.

Zatykó Ábel, 18 éves (*Az Így írok én c. országos pályázat fődíjasa*)

Érdi Vörösmarty Mihály Gimnázium

Szigetvári Zsófia Petra:

Lélekmészáros.

JANKOVITS MÁRTA ROVATA

(Százhalom Online)

Az Öreg Tölgyfa meséje

A domb tetején állt a vénséges vén tölgyfa, ő volt a fák királya. Hatalmas ágai ősidők óta őrizték az összes fát a világon. Mint egy antenna, érzékelte a fák születését és elmúlását. Már egészen fiatalon tudta, fontos dolog vár rá. Akkor boldog volt és bizakodó. Tudta, hogy sokféle fa van a világon. Az egyik pár évig él, mások évtizedekig, míg mások már akkor is éltek, mikor ő még nem is volt. Különös képességet kapott.

Érezte, ha egy fa beteg, vagy a végét járja. Sok fát a vihar csavart ki, vagy kettévágta egy villám. Ilyenkor minden ága, minden levele beleremegett a fájdalomba, de azt gondolta, ez a természet rendje. Az egyik fa elpusztul, a másik megkapaszkodik a földben, és növekszik. Az egyik fa ősszel lehullajtja a levelét, de tavasszal új nő rajta. A másik zöldell egész évben. Ezek voltak a kedvencei: a fenyőfák. Ismerte őket egytől egyig. Látta őket felnőni, terebélyesedni. Mindegyik más volt. Az egyik világoszöld, magasra törő, a másik egész sötétzöld. Aztán az ezüsfenyők, ők a királynők. Akkor a legszebbek, mikor a hó fehérre varázsolja őket, mint egy menyasszonyt. Látta a hatalmas őserdőket, szinte együtt lélegzett velük. Érezte a belőlük áradó erőt.

Sokáig nyugalomban élt a Tölgy. Látta az Embert is, ahogyan békében szántja a földjét, de látta azt is, hogy fegyvert fognak egymásra.

– Furcsa egy népség az Ember – gondolta –, irtják egymást, de mi lesz, ha egyszer ez már nem lesz elég nekik, és ellenünk fordulnak.

Egy nap hatalmas fájdalomra ébredt, mintha minden ágát egyenként vágták volna le. Reszketett, mert amitől félt, bekövetkezett. Az ember a fák ellen fordult. Először fejszével vágtak bele a törzsébe, ez lassú halál volt. A hatalmas büszke fák derékba törve zuhantak a földre. Aztán a fejsze sem volt elég. Óriási zajos gépekkel rángatták ki, tépték ki gyökerestül a fákat. Kellett a hely az embernek. Égig érő házakat építettek a helyükre. De még ez sem volt elég, gépek ezrei mentek neki az őserdőknek. A földön minden fa kivágásával kevesebb lett a levegő, de az embert ez nem érdekelte. Mindent betonnal öntött le, és örült sebességgel építette az újabb hidakat, utakat, toronyházakat.

Az öreg tölgyfa érezte, itt a vég. Minden egyes fa pusztulását érezték az ágai, levelei. Az óriási ágak egymás után törtek le, és a törzse végül fájdalmában kettéhasadt.

– Mi vár még rám és a többi fára? – haldoklása közben ez járt a fejében.

– Öreg már ez a tölgy, ki kellene vágni – mondta az Ember, majd egy sok fogú szörnyeteget közelített a rémült tölgy felé.

– Végem van! – sóhajtozott a fák királya. – Nem szenvedek tovább, de akkor ki vigyáz a többi fára, ha én már nem leszek? Marad még fa, amire vigyáznom kellene?

– Majd én – mondta egy hang.

Fiatal fiú állt az öreg tölgyfa előtt.

–Te érted, amit mondok? – kérdezte csodálkozva.

Körülnézve látta, nemcsak egy fiú, hanem sok-sok fiatal kezüket összefogva veszik körül, nem engedve közelebb a hatalmas fűrészt.

– Ezt a fát pedig nem vágjátok ki, mert ez a fák királya. Amíg él, lesz fa a földön – kiabálták a fiatalok.

A tölgy úgy érezte egy pillanatig, új erő költözik meghasadt testébe.

–Talán még az ágaim is újra nőnek – reménykedett –, talán mégsem olyan rossz az ember...

Az erő azonban nem tartott sokáig. A szenvedés, a fájdalom erősebb volt, és most már biztosan tudta, itt a vég. A törzse egyre gyengébb lett, levelei megsárgultak, lehullottak.

– Már nem vagy egyedül – hozott egy vékony hangocska felé a szél. – Itt vagyok nem messze tőled. Még nagyon kicsi fa vagyok, de vigyázok rád az emberek. Én meg rád vigyázok, és ha végleg elmész, rám vár a feladat, hogy őrizzem a fákat, de már nem egyedül.

– Levehetem a terhet magamról. Becsülettel szolgáltam évszázadokon át. – Ez volt a tölgy utolsó gondolata, és törzse hatalmas roppanással eldőlt. Boldogan halt meg, mert tudta, még sokáig élni fognak a fák a földön. Az embergyerek rájött, a fákat nem szabad kivágni! Köréje kell építeni vagy melléje, de a helyére SOHA.

SZÁRNYALÓ SÓLYMOK HAIKUCSOPORT

RENGÁI (LÁNCVERSEI), HAIKUI

Téma: harmat

Fazekas Major Gizella:

Leventeszakasz
menetelése verte
le a harmatot.

Örökké bennem
a múlt, csillogó harmat
lila virággal.

Mint a harmat hull
könnyemnek múlt emléke
örök fájdalom.

Ragyogó reggel,
fűszálon rezgő harmat
hull a göröngyre.

Kökörcsinréten
könnyű kaszálni, harmat
mosdatta fűben.

Kora reggelen
levertem a harmatot
piros szoknyámmal.

Lángja felcsillan,
harmateső mossa el
a múlt szépségét.

Mint a harmat a
fűszálon, csillog a fény
izzó parázson.

Nézd a harmatnak
csillogó csöppjét, ahogy
ragyog a fényben.

Szöllősi Bernadett:

Sziromról gördül
egy harmatcsepp – így hullat
könnyet egy virág.

Kreischer Nelly:

Hajnali sétám
Harmatos fűszálon
Lélektisztulás.

Harmatcseppeken
Visszatükröződések,
hamis valóság.

Habos László

Gyenge fűszálon
harmatcseppben titok ring,
múlt súlya jövőn.

Napfelkeltekor
Harmatos fűben járva
beleoldódtam,
alkotó része lettem
Univerzum-egésznek.

Fáradt fénysugár
harmatcseppben fürdőzik,
út porát mossa,
Anyagi részként olvad
az örök körforgásba

Hernyó mocorog,
sziromról harmatcsepp hull,
s röppen pillangó.

Nagy-Rakita Melinda:

Fátyolos szemek
reszkető kezek törlik
bánat harmatját

Fűszálon harmat
Szárítja áldott napfény
Hús felhő várja

Távol az éden,
angyalszárnyról harmat hull,
csak hegy néz vissza.

Napfény derűje
harmattá szelídíti
könnyes éjjelünk

Harmatos virág
menyasszonysokrot díszíti
Boldog ígéret

Szabó Aida (Jampa drolma):

Elfelejtettem:
apámtól örökölt kard
harmattól foltos

Első sugarak
harmatcseppben játszanak –
épphogy lélegzem

Harmatos fűben
szendereg egy elárvult
apró cipőcske

Mandulafámon
madárka csőrét tátja –
harmatra szomjas

Reggeli fényben
úton lábai nyoma –
harmatban játszott

VIKÁR JÁNOS ROVATA

*Mottó: A verseket nem én írom.
Én csak élvezem.*

Weöres Sándor „Rongyszőnyeg” és „Magyar etüdök” ciklusai

Életemnek volt egy néhány éves szakasza, úgy 17-18 éves koromtól kezdődően, amikor ezek a csodálatosan zenélő versek, versecskék, dalok úgy megragadtak, hogy alig maradt időm Babitsot, Szabó Lőrincet, József Attilát, akkori szintén nagy szerelmeimet olvasni. A katonaságnál őrségben kiválóan lehetett az időt múlatni versek mondásával, és ezeket szinte tanulni se kellett, legfeljebb számolni, hányat tudtam egy váltás alatt elmondani. Azután jött a következő csoda, amikor a szavak és a ritmus mögött addig csak érzett dallam megszólalt Sebő Ferencék, a Kaláka és mások előadásában.

Sokat szavaltam, olvastam ezekből a versekből gyerekeknek, előbb másokéinak, majd a sajátjaimnak is. Természetes, hogy a szavak zenéje, ritmusa, a szaválás üteme megragadja őket. Ha egy beszélni még nem tudó, de már sokat értő kis embernek elmondom, és hozzá a kezemmel eljátszom, három ujjammal mutatva, lebegtetve, majd a fülén kikötve, hogy

*Három szál
liba-pihe száll.
Aluszik a Cirmos,
a fülire száll (ME 92) –*

előbb-utóbb nevetni fog. Hiszen felfogja, hogy játékról van szó.

Játék. Azt hiszem itt a magyarázat, hogy miért keztek ezek a sokszor csak egy(!)-két soros alkotások:

*Csak egyetlen színt elgondolni tudnék,
amilyet nem látok soha – (Rsz 105)
Munkámhoz két szív kell: a kegyes s a kegyelt
(Rsz 121).
Jön az ősz, leterül a levél-garmada,
fedi hűs éjszaka tapadó harmata. (ME 35)*

Máskor szinte semmit sem mondó mondókák, gyerekes gajdolások, amik mégis sokkal többet mondanak a semminél, és fölvetik a kérdést, hogy hol végződik a mondóka, és hol kezdődik a vers.

*Volt egy szép ládika, / nőtt benne egy almafa,
és azon az almafán / dinnyét szedtem délután.
Nagyot ugrott Sárika, / beszakadt a ládika. (Rsz 29)*

*A kő-béka lassan ment.
A kő-béka lassan ment.
Kitépték az éjjél szőrét,
lenyúzták a hajnal bőrét.
A kő-béka lassan ment. (Rsz 33)*

*Báró és gróf,
szeg és sróf,
ablak és ajtó,
vadász és hajtó,
fővárosi és vidéki sajtó
hirdesse szépséged,
ruganyfenekű Erzsébet! (Rsz 64)*

Játék! „Sanyika”, ahogy minden ismerőse nevezte, játszott. Egész életében játszott. Saját magát így jellemzi húszévesen egy 1933-ban a Nyugat-ban megjelent versében:

Önkarrikatura

*Hárman vagyunk, ha egymagam vagyok. A háromságomat ki érti meg?
Egyikünk bölcs, mint a kő és éppoly rideg, hideg.
Másikunk nyárspolgár és langyos-meleg, akár a szörp a nyári napon.
Harmadikunk dilinós kicsit és költő is és gyerek nagyon.*

Haláláig nem szűnt meg gyerek lenni, és nem szűnt meg játszani. Játszott, mikor egy elképzelt világ irodalomtörténetét megírta, mely a háború alatt elveszett, és játszott, amikor egy kitalált költőnő bőrébe bújva a Psychét írta, mely szerencsére megmaradt. Játszott, de mivel költő volt, aki a szavakkal, hangokkal, magával a nyelvvel olyan kivételesen tudott bánni, mint a legnagyobb festők a színekkel, játékaiból is remekművek születtek.

Sok verset valóban gyerekeknek írt, sokat Kodálynak az ő dallamaira, és saját maga válogatta a gyerekvers-kötetekbe valókat. Mégis, úgy érezzük, ezekre a versciklusokra nem egészen pontos a „gyerekvers” meghatározás. Maga Weöres így vall erről egy Trencsényi-Waldapfel Imrének 1944-ben írt levélben:

„...remélem, hogy gyermekverseimben a felnőttek is örömeiket lelik, vagy ha nem, az az ő bajuk... Gyermek-

verseimet úgy írtam, hogy a legapróbb kölyök is átérthesse, s egyúttal a lehető legmagasabb esztétikai igénynek is megfeleljek.”

Kenyeres Zoltán irodalomtörténész vezette be a játékvess fogalmát (Tündérsíp című 1983-as Weöres monográfiájában), és ez a szó nagyon találóan jellemzi ezeknek a remekműveknek a lényegét. Hisz hogyan volna remekmű, bármennyire játékos is a „Galagonya”, „Haragosi”, „Tekereg a szél”, vagy az itt következő már-már ballada:

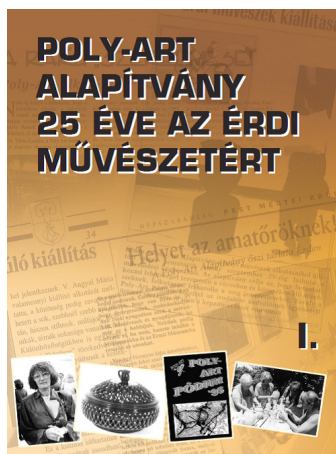
*Fülemüle, fülemüle, gyönyörű madár,
szólal, szólal, szólal már.
Pittyen a fészek, zörren az ág,
moccan a hegyeken a hajnali láng.*

*Jegenyefa-jegenyefa-jegenyefa-lánc,
sima út szélén kettős ránc.
Denevér, bak-egér, északi szél,
kondul az óra, megszöktél,*

*három mérföld és egy fél
hosszú hajamba mért téptél?
Fülemüle, fülemüle, gyönyörű madár,
hallgat, hallgat, hallgat már. (ME 107)*

Házi feladatnak ajánlom elolvasni a Rongyszőnyeg ciklus 143. versét!

KÖNYVAJÁNLÓ

A Poly-Art Alapítvány 25 évének történelme – a két kötet tartalmazza az összes megjelent cikket, teljes képet mutatva a megalakulástól napjainkig. Minden és mindenki benne van, aki tett, dolgozott érte, írt róla, vagy fényképezett. Izgalmas, helyente meghatározó olvasmány, életünk jelentős részét öleli fel. Érdemes lapozgatni.

Részlet a szerkesztő, Habos László előszavából

Mit jelent Érd városának e művészeti közösség? Mindenekelőtt a kapcsolatot: a művész (bátran írnom le, noha többen szívesebben használják inkább az amatőr, az autodidakta, a műkedvelő megnevezéseket) és a művészetszerető, a művészetek iránt érdeklődő közönség között. Negyed évszázada az alapító, dr. Tállai Katalin, és az alapító tagok meghatározták az alapítvány célkitűzéseit, feladatait. Majd megkezdtek a munkát, folyamatosan tágítva a lehetőségeik határait. E munka gyümölcseit az alkotó és a közönség találkozásának öröme mindig megteremtette, és igyekszik a jövőben is megteremteni. Élő, sokszínű, lüktető közösségről beszélünk. Igyekeznek új és új lehetőségeket teremteni – régi és új alkotóknak egyaránt – a közönséggel való találkozásra, a művészi fejlődésre, a barátkozásokra. Csak néhány az évenként megvalósuló programokból: Poly-Art kiadványok, művésztábor a Czabai-kertben, írói-költői estek, képzőművészeti kiállítások, művészeti piknik, klubfoglalkozások...

Milyen volt (sajnos, múltidőben) dr. Tállai Katalin, az alapító? Íme, az első (1995) Poly-Art antológiában megjelent névjegye: „Világéletemben azt szerettem, ha minden percet aktív cselekvéssel tölthettem, segítségére lehetek másoknak. Ezért lettem

orvos. A bőrgyógyászatot azért választottam, mert a bőrbetegségek többsége „nem halálos”, ugyanis medica koromban úgy tapasztaltam, hogy a haldokló betegek mellett egy kicsit magam is velük halok. Az orvosi munka mellett – a teremtő jóvoltából – a korlátozások alól felszabadulván, alkotó tevékenységbe kezdtem. Ez boldogsággal tölt el, még akkor is, ha fájdalom vagy gyűlölet, sikertelenség vagy öröm (de legfőképp a szeretet) inspirálja az alkotó munkát. A belénk fojtott érzelmek ártalmasak, ezért fontosnak tartom, hogy kinyilvánítsuk őket, ezáltal csökkentve a bennünk tomboló feszültséget.

Másfél éve gyúrom az agyagot, fél éve grafikákat készítek. A versírás nagyobb belső viharok esetén ismétlődik életemben. Számomra fontos: szeressenek vagy gyűlöljenek. A közömbösség megöl!”

**CARL ASTRO:
Naplórészletek**

1954. február 28.

Rövid alvás után hajnalban az érzékelt valóságban mélyen gyökerező álomból ébredek. Egy különös és nagy hegyoldali villából mennem kell mindenáron. Nem tudom, hová, nem tudom, miért, csak az a feszítő érzés van bennem, hogy meneküljek. Rovom a gyönyörűen berendezett félhomályos szobákat, kapkodok, hogy a távozás előtt a falakon fénylő lámpákat leoltsam. Reménytelenül küzdök a kapcsolókkal, mert az ajtók mögött hol itt, hol ott ragyognak fel újabb és újabb csillárok, falikarok, fénylő nőalakok és fáklyás szerecsenek. A gazdagon faragott sokszárnyú üvegajtókon keresztül újra és újra újabb halványan derengő fényeket fedezek fel. Futkározok az óriási elátkozott házban, és ekkor váratlanul élesen érzem, hogy odakint az ajtó előtt vár rám valaki.

Tudom, nem sokáig vár rám, hamarosan itthagylak, elveszít engem. Ekkor az egyik sötét szoba mélyén megpillantom Almácskát. Szoborszerűen, mozdulatlanul áll, a vállát sötét, mélyvörös, belülről fénylő köpeny teríti be. A lágy anyag két hihetetlenül egyenes fekete csík mentén kettéválva sejteni engedi az asszony szép meztelen testét. Nem olyan, mint a valóságban, két finoman ívelő melle belülről ragyog ugyanúgy, mint a köpeny delfinszövege. Akaratlanul átfut rajtam az érzés, hogy ő a nagyanyám, az anyám, de gyerekeim anyja is egy személyben. Tudom azt is, hogy Ő a másik, a jobbik felem, aki majd rendet teremt ebben a zűrzavarban. Kezei térde magasságában lebegnek, hosszú, finom ujjai vannak, látom, hogy a karját apró kék erecskék bonyolult hálózata szövi át. A derengő fényben lassan felemeli először az egyik, aztán a másik kezét, és egy különös mozdulattal eltakarja mindkét finoman fénylő kebelét. Amikor ujjai rásimulnak a derengő bőrre, a kék erecskék arany hálónak rendeződnek át. Most már hittel hiszem, hogy ettől az érintéstől megváltozik majd körülöttem minden. A szoba sötét mélye a semmiben úszva jobbra megbillen, és mögötte felvillan egy mélykék mediterrán tenger. Nem végtelen, látóhatárát egy sziget hófödte hegyei zárják el. Ekkor már a part homokos peremén kuporgok, és érzem, hogy mögöttem ragyogó delfinköpenyében újra Ő áll.

A víz az ekkor már az emelkedő dombok felé zavarosan hömpölyög.

A bágyadt napsütésben meghökkenve látom, hogy a

csillogó alak mögött méltóságteljesen egy folyóba ömlik az óceán. A tenger vize a szárazföldön nem olyan tiszta és kék, mint a túlsó parton, pedig ott különös szerkezetek görbült csövei homályos, omladozó épületek sziluettjével mosódnak össze. Kényszert érzek, hogy átússzak erre a zavaros földrészre, de váratlanul elém villan Almácska gyönyörű melle, és széttárt köpenyével eltakarja előlem a zajosan fodrozódó hullámokat. Ekkor meglátom, hogy a mélyben fémroncsok hevernek, látom a görgő kavicsokat, és váratlanul a forrás felé örvénylő áttetsző áradatban egy gyönyörű asszonyi kéz (...) megfogja a combomat, amitől az egész kép váratlanul összeomlik.

1954. május 15.

Veled gondolkodom, hozzád írok, téged kell meggyőznöm, neked kell elmagyaráznom, amit néha magam sem értek.

Itt belül, bennem egy nem létező helyen gyakran találkozunk, hogy átérezzük egymást. Itt belül szeretlek, de itt haragszom is rád. Animus, Anima, Alter és Ego mind, mind itt belül önmagamban van.

Ha holnap az utcán, az empirikus tudomány által mérhető, megfigyelhető valóságodban találkozom veled, annyi lesz a számomra, amennyit a Ego és Alter észlel és elfogad belőled. Tehát nekem virtuális lesz akkor. De bennem lesz még Ő is (...), és bennem lesz az Istenem is, akit élménymozzaikokból összerakva a magaménak hiszek.

**Karácsony István:
A hitről
(I. rész)**

Bordás Albert katolikus papnak a felszentelése óta ez volt a nyolcszázhuszonötödik miséje. Tulajdonképpen nem egészen kerek ez a szám, de mégis érzett valami készletet arra, hogy ezt jól megünnepelje. Egy vonalas irkába kezdettől bejegyezte sorszámmal és dátummal a celebrált szentmiséit. Nemcsak azért, mert pályatársai is ezt tették, akikkel együtt szentelték pappá, hanem úgy érezte, ezzel is rögzíti hivatásos munkáját. Tevékenységének másik fontos része az volt, hogy rengeteg energiát fektetett kedves barátjának Szabó Péternek a „jó útra térítésébe”, vagyis istenhitének megerősítésébe.

Nem volt rossz fiú ez a Szabó Péter, valójában nem is volt igazi hittagadó, inkább olyan „Istenkereső”-féle. Sokszor beszélgettek, és gyakran meg-

esett, hogy kifogytak az aktuális és baráti témákból, ekkor mindig előkerült tudatuk mélyéből ez az úgynevezett, vagy úgy nevezett Isten létezésének hite – kicsit tudálékosabban fogalmazva –, az ezoterikus vagy a földön kívüli világ kérdése.

Néha éjszakába nyúlóan, akár „késélre menően” szócsatáztak azért, hogy a papunk meggyőzze barátját Isten létezéséről. Persze ezen szópárbajok a parókia ebédlőjében, jófajta kisüstivel indítva, parasztos vacsorával megágyazva, a több kancsó aranyárga kitűnő misebor poharazgatásával történtek.

Bordás Albert pap barátunk „jubileuminak nevezett” miséje után hosszú reverendájában ilyen gondolatokkal sietett vissza a közeli plébániájára, ahol egyszerű, de minden kényelemmel berendezett papi lakása volt.

Gyors keresztvetés, majd a magában elhadart hálaima után nekilátott a házvezetőnője, Trézi mama által odakészített villásreggelije elfogyasztásához. A reggeli volt egyébként a legdúsabb étkezése, ahhoz a közhelyes szabályhoz tartva magát, hogy reggelizz úgy, mint a király, majd ebédelj, mint a paraszt, és vacsorázz, mint egy koldus.

Az utóbbi tanáccsal nem is volt különösebb gondja, hiszen a vacsorája leginkább csak egy hámozott alma, melyet néha Trézi mama mosolygó, frissen sült pogácsái gazdagítottak, de úgy, hogy az ínycsiklandozó fényes-barnán ragyogó pogácsák eszegetése közben megjelent az ördög vigyora is, aki mézes-mázosan mondta: – Egyél, csak egyél, kedves barátom, hiszen csak az a tiéd, amit evilági életedben megeszol vagy megiszol!

Most „királyi reggelije” után karosszékekben egy pillanatra elbóbiskolva a kakukkos óra tízet jelző hangja riasztotta fel. – Szent Isten! Tizenegykor hittanórát kell tartanom!

Szerencsére közel van az általános iskola. Délután kettőkor meg temetés is lesz, erre gondolataival incselkedve az ördög is megszólalt benne: – Persze azért menned kell temetni, de a szerencsétlen hajléktalan rokonaiból – már ha egyáltalán vannak még hozzátartozói – „nem nézhetsz ki semmit”, ingyen kell ma temetned.

Reverendáját végigsimítva gyorsan leseperte magáról ezeket a gondolatait, majd bal kezével őszbe vegyülő haját is hátrasimította.

– No, azért nem kell annyira sietni, kicsit még elimádkozom, a mai napra előírt breviáriumi textust. – Motyogta magának. A szemben lévő falon függő ke-

rámia feszületre tekintve most késztetést érzett elé térdepelni, és kezeit imára összetéve szólt Istenéhez.

– ISTEN! Ha vagy, ó, ha vagy Istenem... Nem, nem tudom, mi is van velem. Képzeld, Istennek Szent Fia, hogy... ó, hogyan mondjam ki – és ekkor a feszület corpora alatt térdeplő férfinak a könnyei kezdtek folyni, patakokban csorogni.

– Ó, Mennyei Atyám, egyre inkább úgy érzem, be kell vallanom, hogy Te egyáltalán nem vagy, pontosabban NEM LÉTEZEL! Hiszen, hányszor, de hányszor kértelek! Kértelek elsőként a HITEM MEGTARTÁSÁÉRT! Sok kérésemet meg sem hallgattad! Kértelek arra is, hogy drága anyámat gyógyítsd meg, hogy az unokaöcsémet vegyék fel az egyetemre, hogy adjál kegylmet testvéremnek, ne hulljon annak az átkozott nőnek a karjaiba...vagy arra is, hogy legyen jó a tüdőszűrősemm eredménye, és arra is, amit teljesítettél: nem kellett Bakonyüszögre mennem, ebbe a kis faluba káplánnak, vagy...hogy, ami a legfontosabb, legyen, ó, legyen HITEM! Tudjak hinni, rájöttem arra, ha lennél, amit sok hitetlen, hittagadó sem von kétségbe, immáron tudom, úgy gondolom, és azt állítom, hogy ha léteznél, ó, Atyaisten, vagy ahogy mondják SZERETŐ ISTEN, akkor nem túrnád el a háborúkat, a hívő testvérek öldöklését, nem engednéd az abortuszokat, a fiatalok értelmetlen halálát, a rengeteg balesetet, a sok áldozattal járó természeti katasztrófákat. Miért nem akadályozod meg ezeket? Itt van még a sok-sok elrontott, tönkrement élet, a millió betegség és az a végtelen sok közlekedési baleset, az emberek pusztulása, szenvedése.

Ó, URAM! Aki valódi fakeszeszten függtél, most itt a falon egy agyagfigura vagy, én meg itt térdelek előtted, mint egy bálványimádó, aki EDDIG VOLTAM! Igaz, ugyan, hogy a spirituálisom, a papi lelki gondozóm „mindent bevetett nálam”, de bizony, bizony, a kételkedésem nem szűnt, és most már úgy gondolom, tudom, hogy az ATEISTÁKNAK VAN IGAZUK!

Következő gondolatait is félhangosan mormolja:

– A keresztre feszített ISTENFIA, akit ez a fali kerámia ábrázol, már tudományosan is bizonyított, nem halt meg akkor „egészen” a kereszten, valahogy túlélte a megfeszítés valódi borzalmát, és úgy időszámítás után a 60-as években halt meg természetes halállal.

Na, az is tény, hogy abban a bizonyos szentföldi Krisztus-koporsóban nem találtak semmiféle emberi csontot, ó, nagy dolog, a középkori keresztes háborúk során ezek eltűnhettek.

Na, de hol voltál, ISTEN, a hirosimai atombombapusztításnál, a cunami katasztrófáknál, a Titanic elsüllyedésekor vagy a milliókat elpusztító háborúk idején, Nagy Sándor, Napóleon, az I. és II. világháború, a holokauszt emberirtásainál??? A több millió áldozatot követelő és mérhetetlen szenvedéseket okozó eseményeket nem láttad, hagytad? A doni katasztrófánál a halálba menőknek reményt sem adtál, sokan káromkodva fogadták a halált. A Don- kanyarban lelte halálát több mint 100 ezer magyar katona idegen célokért, értelmetlenül. – Ezt már ördögi mosollyal az arcán, könnyezve mondta a hitét vesztett pap.

– Isten! Ó, TE NEM LÉTEZŐ ATYAISTEN! ÍME AZ EMBER, ECCE HOMO, A TE SZERTETT TERMTÉNYED!

Immáron feltápáskodva, nem térden folytatta volna, arra gondolt, hogy a mai iskolai hittanórát mindenképpen megtartja, és a délutáni temetést is celebrálja. Az ajtó felől határozott kopogást hallott, és elindult megnézni ki lehetilyentájt.

Ekkora falon függő régi kerámia Jézus lába ujjának kis darabja egy halk koccanással a padlóra esett, az idő vasfoga választotta le a corpusról.

Kovács F. István: Samu bácsi

Kinn ülök a verandán, és Jeszenyin csodálatos versét morzsolgatom, mint vallásos öregasszonyok az olvasó gyöngysorát: „Bokraink közt már az ősz barangol, kóró lett a fényes laboda...” Igen. A vers gyönyörűsége – nemkülönben Rab Zsuzsa fordítása –, de én a labodánál elakadok. Derűsen szelíd október van, én meg azon tipródok, milyen is hát a laboda? Sőt! A fényes?! Lám, Szerjózsa tudta, mert falusi gyereknek született, de bizony az voltam én is! Aztán az az orosz kisfiú vajon tudta-e, milyen is a kéket virágzó lucerna meg a kalászeit ringató muhar? Vagy – mondjuk – a bükköny? Vajon arrafelé is vetettek zabos bükkönnyt (ha már egyszer „zabkéve” hajról ír)? Tudhatta-e, milyen a lóhere?! Na, itt megáll gondolataim csapongása, majd hirtelen azon töprengem, hogy ez a kicsi fürtös virágú kedves növény miért kapta éppen ezt a nevet? A ló, ugye, az még rendben van, mert ugye takarmánynövény. De hogy here?! Sőt, így egyben... hát ez eléggé fura, nem? Meg is csóválom a fejem, ám abban a pillanatban eszembe jut Samu bácsi!

Úgy hatvan éve már, mégis jól emlékszem, hogy háza a negyedik volt a szomszédságunkban. Vályogból

épült, és a tetejét zsúp fedte, előtte drótkerítés védte az apró kertet, melyben – ha tán laboda nem is – minden tavasszal kinyitotta szirmai néhány szép tulipán, jácint meg nárcisz. Engem viszont akkoriban nem annyira a virágok érdekeltek, hanem a kerítés tövében dúsan burjánzó madársóska. Na, hát az formára igen-csak hasonlított a lóherére, mi, gyerekek, persze nem a neve, hanem az íze miatt kedveltük inkább, és hát így jutott eszembe a Jeszenyin-költeményről az öreg Samu-porta és gazdája. Régebben még arra is emlékeztem, hogy nem is ez volt az igazi neve, de hogy valójában hogy hívták, meg nem tudnám mondani.

Így visszagondolva, azt hiszem, a dús fűvel benőtt keskeny udvar végében valaha módos gazda tágas szérűskertje lehetett. Jobbra a ház végén túl még álltak az istálló és kisebb ólak maradványai, mögöttük hatalmas cseréptetős pajta magaslott, melynek oldala nem volt már, csupán négy masszív téglapillér tartotta az ugyancsak vaskos megszürcült gerendázatot. Emlékezetem idején nem volt ott más, csak bokáig érő törekés por, melyből még felpárállott a régi idők száraz szénaillata, az oszlopok foghíjai meg a tető lécei között pedig verebek százai találtak otthonra. Az épület a szomszéd mezsgye bokraihoz oly közel állott, hogy arcomhoz értek az alá bekukkantó fűszeres illatú bodzavirágok, amikor megpróbáltam kilesni, melyik fészket érhetném el.

– Mit akarsz a madaraktól, fiam?

Mintha villám csapott volna le mellettem, úgy fordultam meg, és dermedten néztem, amint az öregember odaballag hozzám, és kiveszi kezemből a hosszú csóragot. Hogy váratlanul ért az ottléte, mondanom sem kell! Mi, serdületlen ifjak, gyakran kószáltunk hátul az elvadult gyümölcsösben, mert tudtuk, Samu bá' magányosan él, és napközben sosincs otthon – vagy egyszerűen nem érdekli, ki járkal nála, hisz nem volt semmi, amit érdemes lett volna elvinni onnan. Persze, az is lehet, hogy az éjszakázást aludta ki, mivel ő látta el a falu éjjeliőri hivatalát – ámbár minálunk ezt a posztot egyszerűen „bakter” titulussal illették, nem tudván talán, hogy az valójában vasúti ember, mert-hogy arrafelé vasút sosem járt.

Akkor azonban csak álltam ott üres fejjel, nemhogy vasút meg ilyesmi nem jutott eszembe, de még egy árva szó sem, amivel arra az egyszerű kérdésre értelmesen felelhetnék.

– Én csak... – nyögtem ki végre, amikor már az udvaron jártunk, mert Samu a karomnál fogva a ház felé kormányzott. Nem fogott erősen, ellenkezni mégsem mertem...

– Na, jól van. Gyere csak, adok én neked verébtojás helyett valamit. Meglátod, az jobb lesz. – Mit mondjak, igaza lett, láttam be, amikor már a pincehideg aludtjeget kanalaztam.

A vaskos falakba vágott kis ablakokon ferdén tűzött be a délutáni nap, s először csak az apró kis porcsillagokat láttam, amint a fényben táncolnak, aztán észrevettem a könyveket. Száz meg száz kötet porosodott a betonkeményre döngölt agyagon felstószolva, csaknem a mennyezetig! Még a sarokban álló búbos kemence padkája is tele volt pakolva, főképpen puha fedelű, megbarnult, vaskosabb vagy egészen vékony kötetekkel.

– Szereted a könyveket? – kérdezte az öreg, amikor észrevette az álmélkodásomat. Igazából akkor néztem meg őt közelebbről. Addig fel sem tűnt, hogy vézna, alacsony termetű ember, és az sem, hogy bal szeme helyén forradásos gödör sötétlik, és azon az oldalon az arca is eltorzult.

– Magnyitogorszkban szereztem – fordította el fejét.

– A... a könyveket? – dadogtam, s erre elmosolyodott.

– Persze... a könyveket, te nagyokos. A pofont! Igaz, puskatussal adták, nem olvasójeggyel...

– Az mi? Mi az az olvasójegy? – kérdeztem most már teljesen összezavarodva, erre halkan elnevette magát.

– Na, látom, többet jársz a madarak után, mint könyvtárba.

– Nem... nem járok könyvtárba.

– Ne is! Ott csak hülye mesekönyveket tartanak. Nem is csak gyerekeknek...

Akkor nem értettem az öreget, és méginkább meglepődtem, amikor otthon apám megkérdezte, tudom-e, honnan valók a Samutól kölcsönkapott kötetek? Tudom-e, ha megtalálják őket nálunk, nagy baj lehet belőle?! Nem tudtam, persze, hogy nem. Arra számítottam, jól kikapok majd, de ő csak arra intett, ne mutogassam ezeket senkinek, és még csak ne is emlegetsem! Hogy honnan valók, azt meg pláne! Aztán elmagyarázta, hogy olyan idöket élünk, amikor a betű fegyver! Majd elgondolkodva hozzátette:

– Alighanem, amíg élünk, a betű mindig fegyver lesz. Csak attól függ, kinek és mire...

Azután már nem idegenkedtem Samu bácsitól, sőt elkezdtem rendszeresen járni a „könyvtárába”. Ő szívesen fogadott, csupán annyi kikötése volt, ne szóljak erről senkinek, és ha nem bánom, azt olvassam, amit ő maga választ nekem. Kíváncsiságom azonban nőttön-nőtt, ám hiába faggattam a sok könyv eredetéről és az életéről, sosem árult el semmit. Később aztán elmaradoztam, utam a Fővárosba vezetett, és alig-alig találkoztunk. Már diploma előtt álltam, amikor jött a hír: Samut eltemették. Tudtommal nem volt senkije, furdalta hát az oldalamat, kire maradtak a könyvei? Hát... senkire! Sokáig sutorogták a faluban és a környékén, hogy temetése napján szándékosan gyújtotta fel valaki az öreg házat, benne a sok könyvet, melyek mind porig égtek. Az igazságot eddig csak én tudtam egyedül, mert édesapám magához hívott az utolsó óráiban, s elmondta, hogy régi barátság fűzte Samuhoz, s a gyufát ő maga adta a kezébe. Azt is megosztotta velem, hogy az ember, kit a nyilvánosság Samuként ismert, számos filozófiai alkotást és történelmi témájú regényt hagyott az utókorra – egy másik álnéven. Azt természetesen már nem kérdezhettem meg, ki is volt ő valójában, hisz halálos ágyán mégsem faggathattam az apámat, ugye?

Nagy-Rakita Melinda: Zafír

Pindur a falnál kuporgott, amikor Léna belépett a szobába.

– Miért ülsz a sötétben? – kérdezte csodálkozva.

A kicsi hallgatott, miközben a szemközti sarkot nézte. Léna követte a tekintetét, és a halvány derengésben meglátta...

Régen nem járt itt. Annyi idős lehetett, mint Pindur most, mikor először tűnt fel. Közelgett a karácsony, és ő sokat sírdogált. Hiányzott neki az édesanyja, aki kórházban feküdt.

– Talán félsz tőle? – kuporodott le a kicsi mellé.

– Te is látod? – suttopta a hűga.

– Igen.

–... és nem félsz?

– Nem, hiszen olyan gyönyörű. Beszélt hozzád?

– Nem tudom, befogtam a fülem, mert nagyon féltem.

– Mitől féltél?

– Valaki kiabált. Talán apa... azt hiszem.

Ó, már megint, gondolta Léna keserűen. Vajon kivel veszekedett? Nem látta, amikor hazaért. Biztos behúzódott a szobájába, mint mindig, ha valami nagyon

felzaklatta. Ez gyakran előfordult, mióta a húga megszületett, és az anyja elment.

Pindurt a nagymama vitte haza a kórházból, és azt a karácsonyt Léna is vele töltötte. Miután hazajött, sokáig az angyal volt az egyetlen társa, mert apa gyakran ült egyedül a szobájában. Anya pedig nem volt többé. Amikor a nagymamának mesélt róla, ő csak szomorúan mosolygott. Majd azt mondta, bizonyára az édesanyja küldte, hogy vigyázzon rá.

– Mióta van itt az angyal? – fordult a húgához.

– Angyal? – csodálkozott a kislány.

– Igen. Zafir a neve. Eddig csak én láttam, senki más.

– Miért van itt?

– Hozzám mindig akkor jött, ha egyedül voltam, és nagyon féltem...

– Akkor biztos hozzám is azért jött – vágott közbe félénken Pindur. – Én is egyedül voltam, és nagyon féltem. Ide bújtam el, és akkor láttam meg. Utána már valahogy nem féltem annyira.

– Igen, én is így voltam vele.

– Hogy került ide?

– Nem tudom, mindig kinevettek, ha beszéltem róla, csak nagymama nem. Szerinte anya küldte, hogy vigyázzon rám.

– Nem hiszem, hogy hozzám ő küldte volna. Anya engem nem is ismer, és én sem ismerem őt. Sohasem láttam – görbült sírásra a kicsi szája.

– Ugyan már – ölelte át Léna –, hogyne ismerne, hiszen ő a te anyukád is, kilenc hónapig vele voltál. Csak nem emlékszel rá, mert még túl kicsi voltál. Rád ugyanúgy vigyáz odafentről, mint rám. Sőt még jobban, hiszen te még nagyon kicsi vagy.

– Tényleg anya küldött hozzám? – nézett fel Pindur az angyalra, aki megnyugtató mosollyal bólintott.

– Tud beszélni is?

– Igen, de csak olyankor, ha más nem hallja. Beszél szelünk, Zafir? – fordult a hófehér szárnyú jelenséghez.

Az angyal egy szökkenéssel a szoba közepén termett, és szárnyával gyengéden megsimogatta a testvéreket.

– Ne szomorkodjatok – mondta. – Sajnos az édesanyátokat nem tudom visszahozni, de tudom, hogy nagyon szeret benneteket. És az édesapátok is – tette hozzá.

– De mikor mindig mérges – suttogta a kicsi.

– Nem rátok haragszik – válaszolta az angyal. – Csak neki is hiányzik az anyukátok, és sok a gondja. Meg fél is.

– Fél? – csodálkozott Léna. – Mitől?

– Attól, hogy elveszít benneteket. Néhányan azt gon-

dolják, nem tud jól vigyázni rátok, és máshová kellené költöznötök.

– Máshová? Mégis hová?

– A nagymamához vagy az unokatestvéreitekhez.

– Nem hagyjuk itt apát! – kiáltották a lányok.

– Akkor menjete, mondjátok meg neki!

– És te? Megvárod, míg visszajövünk?

– Ha szükségetek lesz rám, itt leszek.

– Gyerünk! – állt fel Léna. – Keressük meg apát!

A férfi a fotelban ült a sötét hálósobában. Amikor a lányok berontottak, meglepetten felnézett, és felkapcsolta az állólámpát. A két kislány átölelte őt.

– Mi történt veletek? – kérdezte csodálkozva, és magához szorította őket – Megijedtetek? Pindur, ne haragudj, hogy kiabáltam, nem rád haragudtam.

– Tudom, apa, de azért megijedtem.

– Ígérem, nem lesz több ilyen, hiszen annyira szeretlek benneteket.

– Mindig veled akarunk lenni, nem költözünk sehová – jelentette ki Léna.

– Angyalkáim – mosolygott a férfi boldogan.

A lányok egymásra néztek, és az igazi angyalra gondoltak, de nem szóltak. Zafir kettejük titka maradt.

Szenteste még egyszer megjelent az angyal. A karácsonyfa mellől figyelte a kis családot, majd elégedett mosollyal ajkán eltűnt.

Pergel Antal: A ló

A magyar nyelv gazdagságára jellemző, hogy kiválóan alkalmas nyelvi játékok készítésére. A következő „természetrájz” is nyelvi játék, amely tizenkét éven aluliak számára csak szülői felügyelettel olvasható.

A ló természetrajza

A ló közismerten négylábú állat, és ezt a tulajdonságát igyekszik minden körülmények között megtartani. A közmondás szerint a lónak négy lába van, mégis botlik, de az is igaz, hogy a ló is botlik, mégis négy lába van. A ló állítólag rendkívül tiszta állat, ám van egy súlyos kártevője, a lótetű. Ez ellen a ló sörényének levágásával, illetve tetű elleni sapka viselésével lehet védekezni. A fürdősapkához hasonló eszközt nem egészen egy óráig kell a ló fején hagyni, ez alatt a természetes hatóanyagok legyőzik a rovarokat és a serkéket. A lótetű másik változata a ló-

tücsök. A két állat megszólalásig hasonlít egymáshoz, a különbség köztük csak annyi, hogy a lőtücsök ciripelése erősen vonzza a harcsákat, ezért horgászcsalinak használják. A lódarázs a ló egy másik kártevője, amely – ha a ló azt hagyja – fészket rak a ló fülében. A lóval rendszertanilag kapcsolatba hozható állatfaj még a lószamár és a lóbálna. Utóbbi létezését a tudósok csak feltételezik, mivel még senki sem látta. Nagy-Britanniában a lovagok lovait lószőrnek hívják, míg Magyarországon a durva és műveletlen lovakat lópokrócnak nevezik.

A ló legismertebb fellelési helye Lovasberény. Mint minden intelligens állat, a ló is kedveli a szórakozást. Ennek formái a lóverseny és a lóbál. Utóbbi főként farsang idejére esik. Ilyenkor a résztvevők kivilágos kivirradtig lóbabot, lóherét és lósóskát esznek. Ha a lovak el akarnak bújni a nyilvánosság elől, lótakarót használnak. Ez egy rövid gyapjútakaró, ami mögül gyakran kilóg a lóláb. A lovak egymás közti civakodása a lóránt, ha pedig valamelyik nem mond igazat, arra a lódit kifejezést használják. Az orosz nyelvben nőnemű becézett alakja a lóca, amelynek többes száma a lóci. A lovak különböző állapotaira más és más elnevezések használatosak.

A fekvő lovat hasonlónak, az elvesztett hollónak, a legkisebb sörös lovat pedig pikolónak nevezik. Kedvelt kártyajátéka a lórum.

Természetesen a lovak sem élnek örökké, azonban nem félnek a lóhaláltól, mivel hisznek abban, hogy lókolbász formájában reinkarnálódhatnak. A lóhoz köthető filozófiai kérdéssel számos hozzáértő foglalkozott már, akiknek azonban előbb azt a kérdést kell megválaszolniuk, hogy a van-e élet az orángután?

Pálné Onódi Judit Kavicsokat rugdosva

Furcsán néz rám, ahogy felé fordulok a pórázzal a kezemben. Félrefordítja fejét, mintha kérdezni akarna. Ilyenkor sosem szokott sétálni, sőt, sosem én szoktam menni vele. Biztos, hogy ezt akarom? Bizonytalanul csóválgatja a farkát.

– Gyere, elmegyünk! – hallok saját rekedtes hangomat. Mintha valaki szorongatná a torkomat.

Megadja magát, sszófogadóan leül eléem. Kattan a karabiner, és már kint is vagyunk.

Megyünk a járdán. Megyünk? Olyan gyorsan lépdelünk, mint akik a szakadó eső előtt akarnak minél előbb fedél alá érni. Vagy mint akik gyanús lépteiket

éreznek maguk mögött, és gyorsan biztonságos helyre szeretnének jutni.

Fogalmam sincs, mennyi ideje gyalogolunk, de a kutya már erősen liheg, és szinte húzom magam után. Megtorpanok. Zaklatott gondolataim eddig úgy lefoglaltak, hogy csak most kezdem felfogni, hogy kiértünk a lakott részről. Elengedem a kutyát, hadd kószáljon egyet. Ácsorgok, és a cipőm orrát bámulom. Ráesik egy könnycsepp.

Rugdosni kezdem a kavicsokat a lábam előtt.

„Miért éppen most? Mindig tudtam, hogy eljön egyszer az idő, de miért ma? Miért ilyen hirtelen, minden előjel nélkül?” – tör elő agyamban a kétségbeesett kérdés. Lázadó énem nem akarja elfogadni a tényeket. Persze tudom, ha holnap, vagy a jövő hónapban, vagy a jövő évben történne, az semmivel sem lenne jobb. Mindig éppen rosszkor lenne. „Talán később már felkészültebb lettem volna rá” – áltatom magam. Amikor mással történik ilyen, az természetes, de velem, szörnyű!

Rugdosom a kavicsokat a lábam előtt. A kutya visszajön, leül mellém, és nézelődik.

„Mégis, miért most? Nekem még szükségem volt rá. Talán nem mondtam neki. Lehet, hogy Ő ezt nem érezte?” – Nem múlik a torkomból a szorongató érzés. – „Miért nem mondtam neki?” A tehetetlenség érzése bosszant, a megváltoztathatatlanság pedig kétségbeejt.

Rugdosom a kavicsokat a ide-oda. Visszakattintom a nyakörvre a pórázt.

– Gyere, menjünk vissza! – sóhajtom, és ugyanolyan gyors léptekkel tesszük meg az utat visszafelé, mint ahogy jöttünk.

Becsukódik mögöttünk az ajtó, és lerogyok a legközelebbi székre. Nyomasztó csend van.

A kutya lehasal mellém, fejét a bal lábamra hajtja. Kitor belőlem a felszabadító zokogás.

Szigetvári Zsófia Petra Korlátlan szerelem

Egyszer volt, hol nem volt, élt egyszer egy király, akinek volt három gyönyörű lánya. Együtt laktak a Kacsalábon Forgó Palotában.

A királylányok nagyon unatkoztak a várban, mert a király, akinek nagyobb hatalma volt, mint bárkinek egész Meseországban, szigorúan megtiltotta, hogy kimozduljanak a kastélyból. Véleménye szerint semmi keresnivalójuk nincsen az egyszerű alattvalók kö-

zött. Ezért a lányok naphosszat sóhajtoztak, tanulták a biológiát, elolvasták vagy háromszor a Háború és békét, és instagram-on küldték egymásnak a macskás videókat.

Egyik reggel a legidősebb lány értesítést kapott. Egy herceg ismerősnek jelölte! A lány örömeiben sikítozott, és fel-alá rohangált a hálószobájában.

– Mi az, Rebeka? – kérdezte a húga, aki éppen akkor fejezte be a sminkelést.

– Képzeld, egy igazi herceg lett az ismerősöm – büszkélkedett Rebeka.

– Tudod, hogy apu irtó dühös lesz – figyelmeztette őt testvére, és még egy kis alapozót kent az arcára.

De ez Alexandrosz Herceg! – áradozott tovább a királylány.

A herceg, amint meglátta, hogy ismerősök, nagyon megörült, alig akart hinni a szemének. Ezentúl minden este írt a lánynak, aki mindig válaszolt.

Rebeka már nem érezte magát egyedül, nem tanulta meg rendesen a biológiát, a Háború és békét a sarokba dobta, és állandóan azt nézte, mikor érhető el Alexandrosz. Persze az apjának egy szót sem szólt újdonsült barátjáról, és a testvéreinek is csak egy-két sztorit mesélt el, például, hogy a herceg hogyan győzte le a hírhedt Hétfejű Sárkányt römiben.

Teltek, múltak a napok, a két fiatal mindennap chattelt, és egyik kedd este Rebeka találkozást kezdeményezett. Alexandrosznak tetszett az ötlet, és rögtön mondta, hogy meglátogatja őt a Kacsalábon Forgó Palotában, de a lány azonnal elvetette az ötletet.

– Az apám nem kedveli az idegen pasikat – írta.

– Mi lenne, ha az Üveghegy lábánál futnánk össze? Tudok arra egy király kínaizót – mondta Alexandrosz. Oksi, akkor holnap ott leszek, kettőre odaérek – egyezett bele Rebeka –, apámnak majd azt mondom, hogy Piroskával megyek gombászni.

Még chatteltek egy kicsit a kínai ételek ízesítéséről, aztán éjfél körül elkészöntek, és aludni mentek.

Másnap Alexandrosz felvette a legszebb öltönyét, virágot vett a Flóriánnál, felugrott a bringájára, és már suhant is az Üveghegy felé.

Eközben Rebeka kihallgatást kért az apjától.

– Szia apu...

– Nem – vágta rá a király.

– Azt találtuk ki Pirivel, hogy elmegyünk ketten gombát szedni – mondta királylány.

– Nem mehetsz el! – hangzott a válasz.

– De apu, légyszi, ígérem... – folytatta volna a lány, de az uralkodó a szavába vágott.

–Ne feleselj nekem, bármikor betoppanhat a Tündéskeresztanya, akivel éppen a Veszélyes Mágia Szervezettel való tárgyalásra fogunk felkészülni, értsd meg, ez roppant fontos Meseországunknak. Ne rontsd el a tudatosan felépített tervem! Mars a szobádba! – kiabált a király.

Rebeka durcásan csapta be maga mögött az ajtót, nem tetszett neki, hogy apja ilyen lenéző, már-már gúnyos bánásmódban részesítette. Beviharzott a szobájába, fejére húzta a takarót, és olvasott. Annyira dühös volt, hogy el is felejtette az Üveghegynél ácsorgó Alexandroszt, aki kitartóan várt rá, kezében a csokorral.

Aztán estefele, amikor a szobalány vacsorához csengetett, a királykisasszonynak eszébe jutott szerelme.

– Alexandrosz! – kiáltott fel, bekapcsolta telefonját, és látta, a fiú száznál is több üzenetet küldött neki: „Hol vagy?“, „Várlak” és ehhez hasonlókat írt. A lány a büntudattól remegő kézzel válaszolt, de hiába, a herceg még csak el sem olvasta őket. Amikor hirtelen... – Rebeka, nyisd ki az ablakot!

A lány ijedtében a telefont is elejtette, aminek a képernyője persze ripityára tört, óvatosan az ablakhoz osont, elhúzta a függönyt, és meglepetésében összecsapta tenyerét. A herceg kopogtatott neki, egy magas létra tetején állt, fején bukósisak, egyik kezével a párkányba kapaszkodott, a másikkal a csokrot fogta.

A lány beengedte az éjjeli látogatót, és amint bekecmergett Alexandrosz, megölelte. A ricsaj hallatára a király is betoppan, és csak ámult-bámult a fiatalokon.

– Fiam – mondta –, nagy bátorság lakozik szívedben, bebizonyítottad, hogy tényleg szereted lányomat, ezért megengedem, hogy miután kiálltad a másik két próbát...

– De apa! – szólt közbe Rebeka.

– Jól van, jól van... „Szeressétek egymást, ahogy tudjátok!” – legyintett a király, és kivonult a szobából.

A két szerelmes nagyon megörült e szavakat hallatán, Rebeka még meg is pusztította a herceget, aki elvörösödve nyújtotta át a virágokat.

És azóta Alexandrosz és a királylány együtt járnak színházba.

Itt a vége, fuss el véle.

Szabó Ilona Valéria: Gyöngyös tojás

Vica óvatosan forgatta a gyöngyhálóba bújtatott selymes-fehér fényű tojást. Úgy nézegette, ahogy az értékes festményeket szokták a kiállításon. Gyönyörködve és elgondolkodva. Ujjai gyöngéden végigsiklottak az ovális formához engedelmesen simuló apró, fehér gyöngyök rácsozatán. Nemes volt és egyszerű. Csipkével és gyönggyel díszített menyasszonyi pártára emlékeztette. A fehérségből csak a középen körbefutó tűzpiros gyöngyök ragyogtak ki. Szederszemekként tömörültek a gyöngyös rombusz-fészekben. Drágakövek foglalatban. Mintha nem is maga készítette volna, olyan távolinak tűnt most az aprólékos munka, a fűzés, csomózás, a számolások és tévesztések, majd az azt követő bosszankodások és újra fűzések. Csak a tenyerében tartott dísz tárgy volt valóság.

A négy gyöngyös tojás közül ez volt számára a legkedvesebb. Annak szánta, akit a legjobban várt ezen a húsvéton. Vince addig még nem járt náluk, de a lány szinte bizonyossággal érezte, hogy ez lesz az a húsvét hétfő, amikor el fog jönni. El kell jönnie! Talán megérzi, hogy várja! Mutatni fogja, hogy várja! Időről időre kinézett az utcára. Remélte, hogy éppen akkor jár majd arra, és meglátja őt a kapuban. Ezt biztatásnak szánta volna.

Locsolók jöttek, locsolók mentek, másokhoz és hozzájuk is, de ő nem volt közöttük. A hétfő délelőtt pedig egyre telt.

Rosszkedvűen ment be a házba. Az anyja éppen a sonkás tálcát vitte ki a nappaliból, mint aki a vendéglátást ezzel befejezettnek tekinti.

– Mit szaladgálsz annyit a kapuhoz? – kérdezte rosszallóan. – Már mindenki volt, aki jönni szokott.

– Azért még jöhet valaki! – ellenkezett az anyjával.

– Ugyan már! Fél tizenegy van. Nem jön már ilyenkor senki! Vagy talán vársz valakit? – pillantott futólag a lányra.

– Dehogy! – tiltakozott azonnal Vica, hogy anyja gyanakvását eloszlassa. – Az osztályból viszont még akkor is jöhetnek! – makacszkodott tovább, gondosan eltitkolva, hogy akire még számít, az eggyel feljebb jár nála.

Nem, az anyja semmit sem sejtett abból, hogy kire vár olyan kitartóan. Valószínűleg nem is ismerte a fiút, de Vica ebben nem volt biztos. Ha Vincét nem is, a családját minden bizonnyal, hiszen a faluban számon tartották egymást az emberek. A saját érzéseiről viszont senki sem tudott, legalábbis nagyon remélte.

Még az is elképzelhető, hogy a fiú sem. Vagy mégis? De hát mit is érzett iránta? Még magának sem tudta megfogalmazni.

Évekkel azelőtt alsóban kezdett el érdeklődni Vince iránt. Kíváncsian hallgatta szünetekben a kalandjairól izgatottan elszuttogott történeteket, mert a fiú olyan felnőtt dolgot próbált ki, amelyeket az ő korukban még nem volt szokás. Megdöbbenve figyelte, ahogy hirtelen fellobbanó haragját ellenállhatatlanul zúdítja társaira az udvaron, ha játék közben sérelem éri, vagy a tanárnőre, aki már kezdené az óráját, de tehetetlenül kell eltűnnie, hogy Vince még visszaszerezze a szünetben a tanári asztal alá gurult üveggolyóját. Éppen arra a tanárnőre, aki egy ideje külön feladatokkal próbálta mederbe terelni a fiú nyers erejét, és bevonni őt az iskola közösségi életébe.

Nem volt könnyű vállalkozás, de egy év elteltével a tanárnő kitartó munkája kezdte meghozni eredményét. Vince aktívan szerepelt az iskolai rendezvényeken, besegített a könyvtárban, bekapcsolódott a diáktanács munkájába, ő szervezte havonta egyszer a klubnapot, biztosította hozzá a zenét, a lányok pedig egymás közt versengtek, hogy ki táncoljon vele. Bár kisportolt testű, kiváló ritmusérzékű táncos volt, vonzereje nem annyira a külső megjelenésében rejlett. Haja, szemöldöke, szeme fekete volt, ajkai húsosak, érzelmes indulatokról árulkodtak. Inkább valami belőle áradó ősi energia és erő tette egyéniségét vonzóvá és ellenállhatatlanná rajongói számára. Azokból pedig bőven akadt, mert népszerűsége egyre nőtt, különösen a lányok körében.

Egyedül Vica tartotta távol magát a versengéstől. Bár ő sem tudta teljesen kivonni magát a fiú egyéniségének bűvköréből, valami mégis távolságtartásra készítette. Nem tudta elfelejteni a nyers, fékezhetetlen erőt, ami a korábbi években Vincéből előtört, és úgy érezte, a múlt sötét árnyai még mindig benne lappanganak, álcázva rejtőzködnék, és csak a megfelelő alkalomra várnak, hogy a felszínre törve pusztítsanak. Ez óvatosságra intette.

Egyszer, amikor kezük véletlenül összeért a könyvtárban, ijedten húzta vissza a sajátját. Mintha parázshoz nyúlt volna, úgy perzselte a másik keze. A fiú áthatón és kérdően nézte. Pillantásával gúzsba kötötte a lányt, nem engedve a szorításból. Vica beleremegett. Néhány másodpercig úgy érezte, engedi, hogy beleszedüljön egy spirálisan lefelé gyűrűző mélységbe, mint egy kútba, amely addig ismeretlen, izgalmas tapasztalásokkal csalogatta. Az átláthatatlan érzések

kavalkádja azonban hirtelen visszarettentette, és dacosan megvetette lábát a képzeletbeli kút peremén. Próbált kiszakadni a fiú delejes pillantásának vonzásából és belekapaszkodni a megszokott, biztonságot nyújtó talaj védelmébe.

– Olyan forró a kezed! – suttogta magyarázatképpen, tekintetét elfordítva Vince arcáról.

– Az enyém mindig ilyen. – felelte a fiú, és tenyerét szorosan a lány kézfejeire borította.

Vica még most is beleborzongott a hőségbe, amit érzett, ha visszagondolt rá. Felkavarták az érzései, amelyeket nem oszthatott meg mással. Nyugtalanul az órára pillantott. Ez is új volt számára, a türelmetlen, mohó vágyakozás, hogy újra találkozzon vele. Talán mégis eljön!

A bejárat ajtó csapódását hallotta, az anyja most jött be a kertből. A konyhába menet odaszólt Vicának.

– Segíts teríteni, ebédünk! Szólj fel apádnak is, a dolgozószobában van.

– Nem jött azóta senki? – kérdezte a lány, mert a locsolókat az anyja szokta beengedni.

– Csak egy fiú volt, de elküldtem. Mondtam neki, hogy itt nem kell locsolni! – emelte fel a hangját indulatosan az anyja.

– Ki volt az? – kérdezte elsápadva Vica.

– Mit tudom én? Szépen fel volt öltözve, sötét nadrágot, fehér inget viselt, de olyan sötétképű volt.

– Hogy tehette ezt anyu?! – kiáltott fel döbbenten a lány. – Az iskolatársam volt, a diáktanácsban is együtt vagyunk! Ráadásul tudja, hogy másokat is beengedünk locsolni!

– Nem érdekel! Hozzánk ilyenek ne jöjjenek! – csatant fel az anyja, majd folytatta. – Ismerem én ennek a családját! A nagyobbik fiútestvére alkoholist, hogy a nagyanyja származását már ne is említsem! Nem engedem, hogy ilyenekkel barátkozzál! – azzal mérgesen becsapta maga mögött az ajtót, és kiviharzott a konyhába.

A húsvét utáni első tanítási napon az iskolások az udvaron gyülekeztek. Szépen sütött a nap, de az elvonuló eső itt-ott tócsákat hagyott maga után. A lányok izgatottan tárgyalták, kinek hány locsolója volt, de Vica csak félfüllel hallgatta őket. Egyik kezét a zsebében tartotta, a gyöngyös tojáson. Ahogy megszólalt a csengő, a tanulók a bejárat felé tódultak. Vica észrevétlenül Vince mellé lépett.

– Ezt neked készítettem. Kérlek, ne haragudj! – mondta, miközben bizonytalanul felé nyújtotta a gyöngyös tojást. A fiú arcát vörösre gyújtotta a harag, ahogy Vicára nézett.

– Tőled nekem semmi sem kell! – préselte ki a szavakat fojtottan, a fogai között. Arcát vörösre gyújtotta a harag, ahogy Vicára nézett, de valójában nem is őt látta maga előtt, hanem saját magát, amint lángoló arccal és megalázottan fordít hátat a kapunak, amely emlékezetében előtte már mindörökre zárva marad. Hevesen ellökte magától a felé nyújtott ajándékot, amely a hirtelen mozdulattól kiesett a lány kezéből és a földre repült.

A széttört tojáshéjdarabok elsüllyedtek a pocsolyában, és csak egy alakját veszített sáros gyöngyháló tűnt fel itt-ott a piszkos vízben.

Varga Katalin: Rosszkor tapsoltam

1989 előtt gyűlés volt a munkahelyemen, az előadóteremben. A téma miatt rengetegen voltunk: iskolás gyerekeink sorsáról, területi elhelyezéséről volt szó. A „Ratkó korszak” gyerekeinek a gyerekei akkor voltak iskolakezdők. Nem fértek el a város három általános iskolájában, mert a, b, c, ..., j, k osztályokat is kellett indítani.

Ekkor mondta valaki az illetékes minisztériumban, hogy ezt a pár évet át lehet vészeln, nem kell új iskolákat építeni!

Ebben az időszakban még intenzíven működtek a 3/3-as „jóakarók”.

Az előadóteremben érveltünk, vitatkoztunk, szavaztunk, hogy hol tudnánk elhelyezni a sok iskolakezdő gyereket. Szóba jött a művelődési ház, a városépítés után maradt barakkok, a pártok háza.

Na, én rosszkor, rossz helyen szavaztam és tapsoltam: nem is kaptam „mozgóbért” egy ideig, a „jóakaróm” miatt.

Szigetvári Zsófia Petra:

*Világtérkép és
iránytű, az úticél
elveszett, te vagy.*

PÁLNÉ ONÓDI JUDIT

Diósdon élek születésemtől fogva. Itt jártam általános iskolába, amikor még falusi hangulatú település volt. Még nyugodtan lehetett biciklizni az utcákon, és délutánonként az egyetlen játszótéren gyűlt össze a gyereksereg vagy épp a helyi tinédzserek egy-egy csoportja.

A boldog gyerekkor után az életemet kicsit mozgalmasabbnak képzeltem, elsősorban az utazás, a világlátás vonzott, ami abban az időben nem ment olyan egyszerűen, mint manapság. Úgy döntöttem, hogy külkereskedelmet tanulok, így közgazdasági szak-középiskolát és külkereskedelmi főiskolát végeztem. Hosszú évekre Budapest szippantott magába, Diósd csak a „bázis” volt. A választott foglalkozásom mellett kitartottam egészen a nyugdíjig.

Miközben a munkámban a számok és a határidők, az alkatrészleírások és a vegyszerek játszották a főszerepet, szabadidőmben egy másik énem került előtérbe. Főiskolás koromban kezdtünk a férjemmel síelni, és ezt a sportot azóta csak azon a télen hagytuk ki, mikor a nagyobbik lányunk született. Semmiért nem cserélnénk el azt az érzést, mikor „a világ tetején” állunk, és óriási hegyvonulatokra tekinthetünk le a szikrázó napsütésben, vagy a félelmetesen ránk nyomuló meredek hegyeket látjuk magunk mellett, ahogy suhanunk lefelé a sáléceken, és közben a jeges szél úgy csapja arcunkba a havat, mintha apró tűk szurkálnának.

A sport mellett úgy harminc éve elragadott egy egészen más kedvtelés, a kóruséneklés. Egy partnervárosi felkéréssel vette kezdetét, és sohasem gondoltam volna korábban, hogy ilyen magas szintre tudunk eljutni egy amatorként működő kórusal. Az éneklés rengeteg élményt és barátságot hozott az életünkbe. Nagyon szeretem a természetet, gyakran megdöbbsz, hogy milyen hihetetlen formákat és színvilágot tud létrehozni. Ha nem sportolok vagy énekelek, akkor fényképezek. Természetfotókat és makrofelvételeket szeretek készíteni.

Hogy hol vannak az életemben a versek, a mesék és a novellák?

Édesapám faragott verseket, elsősorban a barátainak. Én is elkezdtem már alsó tagozatos koromban, de inkább tizenévesen írogattam. Nem mutattam senki-

nek, a fiókomban maradtak. Hosszú szünet volt ezután, és csak az első unokám megszületése után jutott újra eszembe a versírás. Mikor beszélni tanult, akkor határoztam el, hogy kifejezetten neki szóló versikékkel könnyítem a tanulását. Mivel meggyőződésem, hogy nemcsak a szavak ritmusa, hanem a dallam is segít a fejlődésben, a versekhez dallamokat is írtam. Így született meg az első könyvem, a kisgyermekeknek szóló „Táncoló” daloskönyv. Az már természetes volt, hogy a második unokámnak is kell egy könyvet írnom, és nekifogtam a Tündér Blanka című mesekönyvnek, amely 2019-ben került kiadásra.

Időközben már elkezdtem verseket és novellákat is írni. Jelent meg művem több antológiában is.

Jelenleg egy újabb mesekönyvön dolgozom, terveimben szerepel egy kisregény és egy könyv írása is, egy része már mindkettőnek elkészült.

KABOLDI MÁRIA

1945-ben születtem Budapesten.

Már gyerekkoromban is szerettem rajzolni, festeni. Szüleim ipari formatervezőnek szántak, én mégis az egészségügyben fogorvosi asszisztensként dolgoztam 1964-2004-ig.

2002 óta lakom saját tervezésű házamban Tárnokon. Egyszer egy művésztáborban egy csodálatos és izgalmas világ nyílt ki előttem. Azóta is rabja vagyok az alkotás és a felfedezés örömeinek. 2001-től rendszeresen látogatom a Békés megyei képzőművészek nyári táborát.

Tanáraim: Horváth Zoltán, Korbely István, Ungvári

Évekkel ezelőtt Sármándi Pállal (férjemmel) közösen rendeztünk egy kiállítást: mi hogyan készül? címmel. Akkor beszéltem először erről a titokzatos munkafolyamatról.

Soha nem gondoltam volna, hogy édesanyám húsvágó-deszkájára ikont festek, hogy rézdrót hulladékból szöcske-főnix, madár-falevél-selyemhernyó születhet 870 fokos kemencében. A fürdőszobacsempe üveglap

Kétegyháza (olaj)

Mihály, Tornyai Tibor festőművészek.

2002-ben volt az első kiállításom a tárnoki művelődési házban.

Kétegyházi folyosó (olaj)

borítással érdekes üvegmozaikká alakul, a járólapon halász-kékangyal sül ki a rézalapú és vaslemezre festett képekkel együtt.

Festőművész tanárain a fejüket csóválták: mit akar ez a nő itt?

Agyagból késsel-villával kutyát, Valérka portré-szobrot, kandalló-tűzifába kavicsot szorítva, szóró-festékkel bronzosítva szobrot alkotni.

A festészetről nem is beszélve, hiszen az olajképekbe belekaristolni főbenjáró bűn.

Zöldségek (tűzzománc)

De a hatodik X-en túl már mindent lehet, amiben az ember örömét leli.

Pali akkor elmesélt egy jellemző történetet: kaptam egy sima polclapot, amin a festék egyszerűen nem maradt meg. Lecsúszott. Ijedtemben papír zsebkendővel beletöröltem, hiába.

Ekkor körömmel árkokat rajzoltam, hogy megállítsam a festéket, egyre többet. Amikor befejeztem Krisztus arca nézett rám. Kell ennél nagyobb csoda?

Boldog vagyok, hogy a Képzőművészek Érdi Közössége befogadott, és igazi lelki társakra találtam.

A gazdag program (találkozók, alkotónapok és táborok, agyagformálás, eszmecserek, a kreatív ötletek változatos megvalósítása, a tagok sokoldalú tehetsége) mind-mind kedvemre való, szeretek velük lenni.

Úgy érzem, megtaláltam a helyem.

Nagy-Rakita Melinda

Házfalon kis gyík
Szeme élénken figyel
Legyek reszketnek

Házfalon kis gyík
Hidegvére felpezdül
Narfény tűzében

Házfalon kis gyík
Bôren színes rajzokat
Rejt az éjsötét

Házfalon kis gyík
Úgy fut előled fürgén
Miként gyors idő

Házfalon kis gyík
Narfény játszik hûs bôren
Éltető meleg

Szabó Aida (Jampa drolma)

Édes almának
keserűvé lett íze:
büntudat éget.

Látogatás a Takács Galériában

A KÉK a 2020-as programterv szerint időpontot egyeztetett csoportos látogatásra a Százhalombattán lévő Galériába.

Takács Péter, a Galéria tulajdonosa elmondta, hogy a Barátság Művelődési Ház igazgatójaként gyakran volt lehetősége kiállítás szervezésére és a kiállító művészekkel való kötetlen beszélgetésekre. Így ismerkedett meg erdélyi kortárs magyar festőkkel, akiknek festményei kiállításra kerültek, ill. alkalmanként eladásra is. Ezek a festők gyakran meséltek arról, milyen sok tehetséges festő volt a 20. század elején, akik a kolozsvári főiskoláról kerültek ki.

Takács Péter kiválasztott közülük öt kolozsvári művészt, felkereste azokat, akik még élnek vagy az elhunytak családtagjait. A tőlük kiállított festményekből aztán többet megvásárolt, majd azokat is kiállítva a festők ismertségéhez nagyban hozzájárult.

A fókuszba került művészek: Szolnay Sándor, Miklóssy Gábor, Mohy Sándor, Fülöp Antal Andor, Incze János Dés. Ezeknek a művészeknek a képei azóta is folyamatosan jelen vannak aukciókon.

Az egyik termében kisméretű képekre fókuszálva rendezett be egy kiállítást, a másik teremben a felsorolt öt művész és kortársaik műveiből láttunk reprezentatív bemutatást, egyenként ismertetve őket rövid életrajzzal és művészetük állomásaival.

Takács Péter lelkesen és lendületesen mesélt a Galériában lévő festményekről, szobrokról, kisplasztikákról. Az a két óra, amit ott töltöttünk, gyorsan elszaladt. Olyan élményben volt részünk, hogy tervezzük a látogatás megismétlését egy későbbi időpontban, amikor a bemutatótermében – újabb válogatással a gazdag anyagból – más tematikájú és stílusú képek láthatók.

Tarnócziné Barabás Irén
(KÉK-tag)

TAVASZI ZSONGÁS

(Elhangzott a KÉK kiállítás-megnyitóján 2020. február 28-án az új Parkvárosi Közösségi Házban)

„Komoly az élet, derűs a művészet” – ezekkel a Friedrich Schiller-szavakkal köszöntöm kedves vendégeinket, az IRKA-sokat és a KÉK-eket. Ismét színeken, formákban és témákban gazdag

alkotásokban gyönyörködhetünk. A festmény nem csupán festékből áll. Olyan alkotás, amelyben tetten érhető a művész agya, technikai tudása és érzelmei. Arra is szolgál, hogy elmeséljen nekünk valamit, miközben belőlünk is érzelmeket vált ki. A festékből így lesz szépség, így vált ki belőlünk csodálatot.

„Nem az a festő, akinek ihlete van, hanem az, aki másokat inspirálni tud” (Salvador Dalí).

A formáknak és jelenségeknek színeik vannak. A színek rendszerének feltárása is segíti a tájékozódó, megismerő és kifejezőképességeinket.

Mindezek a tulajdonságok a képekben együttesen összegezve, összehangolva vannak, és mindezek ismeretében igazodik el az ember a világban.

Érthető, hogy az embert ősidők óta foglalkoztatja a látható és tapintható valóság. Természetes, hogy amit tapasztal, azt igyekszik a látáshoz szóló nyelven vizuálisan is kifejezni, rajzolással, festéssel, szobrászattal stb. Mindenkiben benne van ez a kifejezőképesség, ezzel kezdi a kisgyermek is. Amikor meg tudja fogni a ceruzát, már rajzol apukát, anyukát, és ami még fontos számára.

Mindig csodálattal néztek rajzolni tudó emberre.

Egy anekdota szerint Michelangelót, aki elbujdosott a pápa haragja elől, a mecénása úgy akarta kézre keríteni, hogy mindenkit elfogatott, aki külsőre gyanúba fogható volt. Így szólt a katonához: rajzoltassatok mindenkivel egy kockát, aki ezt könnyedén teljesíti, csak Michelangelo lehet.

Naiv történet, de magát rajzzal kifejezni tudó embernek sikere van. Magyarázkodás és mutogatás helyett természetes mozdulattal nyúl a ceruzájához, tollához, ecsetéhez és félreérthetetlenül szemlélteti gondolatát, ha az képszerű közlést kíván. Nem kell írástudónak lenni az embernek.

Edgar Degas szerint: „Festeni könnyű, ha valaki nem tudja, hogyan kell, de nagyon nehéz, ha tudja.

A művészet valamennyi korban az emberiség egyetemes értékei közé tartozott. Rendkívüli módon gazdagítja minden egyes ember létét, tudatát. A történelem csakis a művészet révén válik érthetővé, s megfordítva, a művészet világítja meg a történelmet. A művészet az impresszionisták óta megújult és sokrétű lett. Új stílusok keletkeztek, a mai napig változik és újul.

Arisztotelész azt mondta: „A művészet célja, nem a külső forma, hanem a belső lényeg megjelenítése.”

Bernáth Aurél pedig így vélekedett: „A dolgok nem olyanok, amilyenek, hanem ahogy a művészet újjáteremti számunkra.”

(Ezután a kiállított festmények részletes bemutatása következik.)

Hangyássyné Zsuzsa (KÉK-tag)

Négy éve működő: IRODALMI KÁVÉZÓ „Esély az életért – Nem adom fel!” címmel

Klinker téglás pincehelyiség: a lépcsőlejárát korlátjára felszerelt lift-plató mellett mosolyogva fogad egy bordó egyenruhás Down-szindrómás fiatalember.

– Mivel kínálhatunk? – kérdezik a többiek, az egyenruhás csinos kislányok, fiatalemberek... Egy húron pendül szívük mozgatórugója: ők itt fontos munkakerők! (Hátrányos helyzetük szóba se kerülhet). Udvariasan, csendben, kedvesen végzik munkájukat.

Fogy a kávé, az üdítő és a sokféle finom sütemény. Otthonos a hangulat, jó ide betérni.

Kávéház: gazdag a repertoár, az irodalmi, a színészet, a zenei élet kiválóságai már mind megfordultak itt, csak ámulunk, milyen tágas és széles a paletta.

Gitár húrjai adják a kellemes zenét. – A kávéfőző rebellis szusszanással szól bele az áhítatba, egy-egy rövidke szünetet kihasználva. Nem bosszantó, inkább kuncogunk.

Daróciné Márta, az Érdi IRKA főszerkesztője, a Poly-Art művészeti közösség szervezője hívott meg DYLAN D. TIDES és NASZVADI JUDIT közös költői estjére.

A kétgyermekes erdőmérnök édesapa Sopronból utazott Budapestre, hogy csodálatos költeményeivel bemutatkozzon az ifjú közönségnek. Régi barátként üdvözlöttük egymást, járt már az IRKA-ban, a költészet napján is meglátogat bennünket.

Ne legyen tucatjellegű az írás – vallja. Büszkén feszít az IRKA-s /Poly-Art-os pólóban.

Judit Fülöpszálláson él, többkötetes szerző, a műfaji sokféleség jellemző rá.

„Finom, egyedi költői képei, különösen a női lélek, az anyaság, a család mélységeit bemutató alkotásai: felismerésekre indítóak” – olvashatjuk verseskötetének hátlapján.

„Magunkra ismerhetünk bennük, valódi szépségünkre és erőnkre, de gyengeségeinkre, vágyainkra, veszteségeinkre is...”

Kötetlen, szabad beszélgetésük, ötletes aszociációs játékuk, a verscserék, a vendég-felolvasók színessé teszik a bemutatkozásokat, ahogyan önmagukról, írásaikról, további terveikről beszélnek.

Másvalaki egy különleges tavaszi programot ajánl: a főváros 150 mozijáról lesz ismertetés régi fényképek bemutatásával, sétával egybekötve.

Mátyás Réka, az üde arcú fiataalka, gyönyörűen gitározik klasszikus opuszokat, nem mellesleg programozó-koordinátor egy nagyvállalatnál.

A hobbi-zenész orvos hangszergyűjtő. Ez az antik gitár, amelyet most szólaltatott meg művészi szinten, úgy néz ki, mintha szitár-bendzsó-lant keveréke lenne. 12 millió török líra volt az ára. A doktor úr az évek során 150 (!) hangszert vásárolt és hozott haza külföldi útjairól.

A vastaps neki is kijárt.

Köszönjük a vendéglátók példás figyelmességét. Megtisztult lélekkel távoztunk azzal az ígérettel, hogy ez egy jó kapcsolat kezdete volt.

„Minden érintéssel szívmeleget hagytok”.

Kaboldi Mária (KÉK-tag)

**HELTAI BÁLINT (a MIT Pest Megyei
Tagozatának elnöke) ROVATA**

Együttműködés Tárnokkal

„Bár tőlük a nap elborul,/Tárnokvölgye bealkonyul:/
Zászlótokon lecsüngve áll,/Nem repdes a turul-
madár”/”Széles az éj körös-körül/ Tárnokvölgye belé-
merül,/ De hosszában, de széltiben/Sok tűz lobog
egyszeriben.”

Arany János: Keveháza című kiseposzának ezen sora-
ival köszöntötte Lukács József polgármester úr 2019.
november 29-én a Tárnokon megrendezett „Keveháza
konferenciát”. A Magyar Irodalomtörténeti Társaság
Pest Megyei Tagozata által szervezett rendezvény
létrejöttét jelentősen segítette az érdi IRKA-klub és
Somfai István, a Poly-Art Alapítvány elnöke.

Somfai István édesapja Tárnok első díszpolgára volt,
ott nőtt fel, és tárnoki kapcsolatai jelentősen hozzá-
járultak ahhoz, hogy ez a rendezvény megvalósulha-
tott. Az ötletet mind Szolnoki Gábor volt polgármes-
ter, mind a helyére lépő Lukács József új polgármester
is támogatta. A MIT alapszabálya tartalmazza, hogy
a megyei tagozatok rendezvényeinek lehetőleg helyi
vonatkozása is legyen. Itt ennél jobb helyi apropót
keresve sem lehetett volna találni, mint Arany János
kiseposzá, melynek tárgya a tárnokvölgyi csata. Jó
alkalom volt ez tudatosítani a tárnokiakban, hogy mi-
lyen kincsek őrzői, illetékesei: a hun-magyar hagyo-
mányok és Arany János költészetének tekintetében is.

Ahogy Lukács József elmondta, Tárnok pillanatnyilag
nem versenyképes Egerrel vagy Drégelypalánkkal,
melyek egy-egy klasszikus magyar irodalmi alkotás
révén tettek szert nagy presztízssre Magyarországon,
de nyugodtan beszállhat ebbe a „versenybe”. Ott, a
Heinrich Antal Házban Boros Zoltán, a Turay Ida
Színház művésze teljes terjedelmében előadta Arany
János Keveháza című (tizenhat perces) költeményét.
Neki is szűkebb páttriája ez a vidék. Orgánuma, zen-
gő hangja, mély átélése mindnyájunkban nyomot ha-
gyott. Utána a problémakör legavatott szakértői lép-
tek színre.

Prof. Dr. Veszprémy László a PPKE egyetemi tanára,
a Hadtörténeti Intézet igazgatója: A magyarországi
Attila-hagyományok és a tárnokvölgyi csata címmel
tartott előadást.

Szörényi László akadémikus, az MTA Irodalomtudomá-
nyi Intézetének professzor emeritusa előadásának címe:
A Keveháza helye Arany János hun-eposz ciklusában.
Rózsafalvi Zsuzsa PhD zárta a sort: A Keveháza ke-
letkezése és kiadástörténete című előadásával. Rózsa-
falvi az OSZK Kézirattárának főmunkatársa, a készü-
lő új Arany János-kritikai kiadásban a Keveháza és
Arany hun tárgyú költeményeinek sajtó alá rendezője.
Arany János költeményének nyersanyaga a tárnok-
völgyi csata. Kérem a kedves olvasókat, üssék be a
Google keresőbe Kézai Simon: Gesta hunorum et
hungarorum című művét, melynek második fejezete
tartalmazza a tárnokvölgyi csata leírását. Ilyen mó-
don most már mindenki számára könnyen hozzáférhető.

Kézai Simon foglalkozik először behatóan a hunok
pannóniai bejövetelével, tartózkodásával. Köztük a
tárnokvölgyi csatával is, melyet 375-re datál. Kézai
leírása szerint hun-alán és római csapatok között,
mindét oldalon százezres-kétszázzezres emberveszte-
séggel zajlott le ez az ütközet. De a hunok minden
rezdüléséről tudósító dél-német krónikák nem tudnak
erről a csatáról. Mégsem lehet azonban ezt Kézai ki-
talációjának tekinteni. Vannak a térségben már a 19.
században is ismert, feltárt hun-római sírleletek, per-
sze nem olyan nagyságrendben, ami igazolásul szol-
gálhatna egy ilyen volumenű ütközet lezajlásának,
eseményének. Kézai említ egy kőoszlopot Tárnok
közelében, amelyet kortárs források is megemlítenek,
hogy létezett: ez lehetett síremlék, mérföldkő vagy
kultikus ábrázolás egyaránt. Hogy itt hun hagyo-
mányok léteztek, frappáns bizonyítéka, hogy írásos
nyoma van annak, hogy Günther bambergi püspök,
aki zarándoklatot vezetett 1064-65-ben a Szentföldre
Pannónián keresztül, megrovásban részesült, mert
Szent Ágoston és Szent Gergely műveinek tanulmá-
nyozása helyett Attila-hagyományokat gyűjtött Pan-
nóniában, és Detre szász (Dietrich von Bern) alakját
próbálta tisztázni.

Erős kommunikációs lehetőségek voltak dél-német és
magyar klerikusok között, mely kölcsönhatás meg-
jelent mindkét fél krónikaiban. Talán a legerősebb
érve Veszprémynek, hogy Anonymus csak győztes
csatákról számol be. Kézai viszont beleütközhetett
egy olyan erős helyi hagyományba, ami nem volt meg-
kerülhető. És romok, sírok, emlékoszlopok, hagyo-
mány mind erre a tájra mutattak.

A 19.században Kézai 1782-ben közismertté váló krónikájának hitelességét senki sem vonta kétségbe, Arany János sem. A figyelmes olvasó észreveszi, hogy Arany Kézaihoz képest az események sorrendjén változtat. A harmadik nap eseményei kizárólag Bendegúzéi (két nappal korábban teszi Béla és Kadosa halálát) – és ennek poétikai jelentősége van. Szörényi professzor elmondta, hogy egy Tompa Mihályhoz írt leveléből tudható, hogy a költemény már 1852 decemberében készen volt.

Arany félt, hogy úgy jár vele, mint a Nagyidai cigányokkal, amelyet például Toldy Ferenc is egy nagy lélek bűnös eltévelyedésének nevezett. A kiséposz is eposz, melynek műfaji szabálya, hogy egy nagyszerű, egész nemzet életére kiható győzelemről kell szólnia. És Kézai nyomán Arany a hun (azaz első magyar) honfoglalást egy hatalmas vereséggel és egy komoly vérvesztéssel járó győzelemmel és az elesett vezérek eltemetésével kezdi. Ez volt Arany ilyen irányú aggodalmának az oka.

Végül is elsőként a Szikszói Enyhlapoknak adta. Szikszót 1852. május 18-án egy hatalmas tűzvész pusztította el. Császár Ferenc a szikszói illetőségű irodalmár, Dante-kutató, a református presbitériumtól kapott megbízást egy jótékonysági almanach összeállítására, melynek bevételeiből a károk mérsékelhetőek. Az almanach óriási siker lesz – 3000 ezer példányt adnak el belőle, és ez legalábbis a templomok, a Városháza és minden középület teljes helyreállítását fedezte. A kor minden ismert költőjétől, írójától kér kéziratot Császár. Arany Jánost rendkívül mélyen érintette a felkérés. Átélt az 1847-es április 17-i szalontai tűzvészt, maga is csak csodával határos módon menekült meg, és Szalonta segédjegyzőjeként nagyszabású gyűjtést szervezett Szalonta számára – eredményesen. Frissen szerzett irodalmi hírnevét erre használta.

Az almanach véletlenül került Gyulai Pál kezébe, aki remekműként, óriási lelkesedéssel méltatta a Keveházát. A költőt már 1847 óta foglalkoztatta egy népies hangulatú, nemzeti hősköltemény megírása, mely az elveszettnek hitt magyar hősi, naiv eposzt pótolhatná. A töredékes Csaba- és hun trilógia ennek tekinthető. A Keveháza ennek előtanulmányaként is értelmezhe-

tő. De nem egyértelműen. A szikszói megjelentetés éve 1853., és Heckenast 1856-ban 90 verset kér a költőtől – Kisebb költemények címen adja ki, melyben Arany János újból elhelyezi a Keveházát.

Szörényi László ciklusként értelmezve ezt a kötetet, melynek utolsó előtti darabja a Keveháza, utolsó a Szent László, arra a következtetésre jut, hogy Arany János fő dilemmája, hogy lehet-e egyáltalában, van-e értelme a magyar nemzet fennmaradásáért küzdeni? Isten kivonult a magyar történelemből? Nemzeti létünk elvesztette transzcendens tartalmát? Mivelhogy mélyen hívő ember, másképp nem tudja elképzelni, mint hogy ez valami isteni vagy a végzettől függő változhatatlan, de talán kifürkészhető titok. Pusztulás és újjászületés dinamikáját élezi szembeszökően a Keveháza. És például a Szent Lászlóval relációban mégiscsak reménykeltő választ ad.

Arany Jánosnak ez belső vívódása. És ez az Arany János-i mélyprobléma nemcsak az aktuális csapások, próbatételek súlya alatt születik meg. Negyvennyolc előtt is halál és feltámadás nagy problémája van jelen költészetében (Pl. A rodostói temetőben, a Katalinban, a Hajnali kürtben), végigvonul ez az egész életművön, és úgy kezdik ezt nevezni, hogy Arany János feltámadás-költészete.

Egyik utolsó nagy verse is ezt feszegeti: Honnan és hová? a címe. A honnan? érdekli, amikor Árpád-eposzt és hun-trilógiát tervez, és Keveházát ír. „Hogy nem addig tart az élet/Míg alatt a testbe’ jársz;/Hanem egykor újra éled/...Lesz idő, hogy visszatérhet/Régi nemes alakjába,/Megtisztulva, szabadon;” – talán ez a „hová” a nemzeti lét szintjén is. Vagy a Szent László „negyednapra átizzadott boldog teste”, a kilencven költemény utolsó darabja. Erre utal a „Harmadnap a hunok hada/Mint új vihar feltámadá” kulcsfontosságú sorpár is a Keveházából. A Keveháza önmagában is megállja a helyét, mint önálló műalkotás.

De a harmadik előadás, Rózsaferi Zsuzsannaé első sorban arról szólt, hogy a töredékben maradt Csaba-trilógia különböző szövegváltozataiba illesztve a Keveháza milyen új jelentésárnyalatokat kap, és kézírata hogyan, milyen változatokban és milyen viszonytagságokon keresztül érkezett el az utókorhoz.

Búcsúzunk

SZABÓ IMRE (1930-2020)
„Azért legyetek készen ti is”
(Mt 24, 44.)

A nagy célt, Uram, Te adod:
„Ti pedig készen legyetek!
Mint tolvaj, jön el az a nap,
mindig készüljetek!”

Bármi jöjjön ránk e földön,
Ne éljen félelem bennünk,
Mert megígérte Jézusunk:
Itt van mindig velünk.

Jöhetnek viharok, bajok,
Jöhet sok megpróbáltatás –
Mindig csak azt kérem Tőled:
Készen legyek, mert vársz.

Készen legyek, ha újra jössz,
Vagy ha magadhoz szólítasz:
Legyen életemben sok gyümölcs,
Mit örömmel fogadsz.

Ezt a múltó földi időt,
Melyet ajándékba kaptam,
Hasznos munkával töltsem el,
S üdv reményét hordjam.

Arra kérlek hát, jó Atyám,
Ha egyszer magadhoz hívsz majd,
Az örökkévalóságot
Tölthessem Tenálad.

Fő utcai sétá

A Fő utca tele volt hatalmas nagy fákkal,
Zöld alagútnak látszott, hogyha ott sétáltam.
Vadgesztenye és hársfa váltogatták egymást,
A tavaszi virágzás, az volt ám a pompás!
Előbb a vadgesztenye bontotta virágát,
Mint kis karácsonyfák díszítették ágait.
Kicsi voltam – emlékszem –,
hívtam jó Apámat:
A karácsonyfák alatt tegyük meg sétánkat.
Tavasz van most, kisfiam, nincsen karácsonyfa!
De én egyre hajtogattam: meglátja, Apuka.
Engedett az unszolásnak, Fő utcára mentünk.
Mutatóba Anyának karácsonyfát vittünk.
Volt öröm és kacagás, mikor átnyújtottuk,
Édesanya megörült: megajándékoztuk.
És végre Apuka is gyönyörködve látta,
Hogy sok kis karácsonyfa ült fel az ágakra.
Hófehér karácsonyfák hintáztak a szélben,
És én oly boldog voltam, mert Apával néztem.

Tarnócziné Barabás Irén

Hús szoba falán
bútorok közt kis kereszt,
ima száll felé

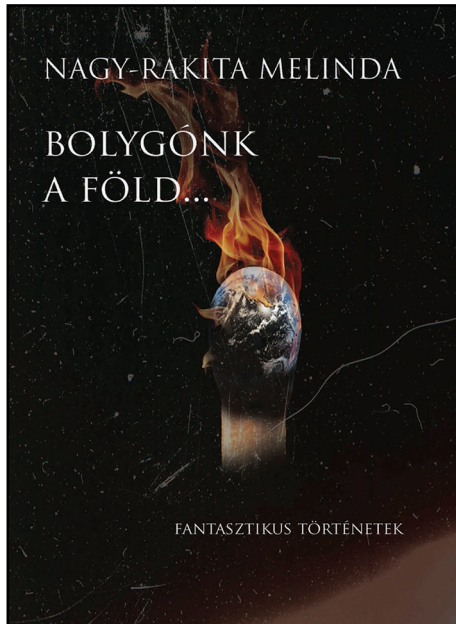
Szabó Aida (Jampa drolma)

Csalfa érzékek
bűvkörében suhan el
pillangóéltünk

MEGJELENT

KÖNYVAJÁNLO

Nagy-Rakita Melinda: Bolygónk a Föld c. könyve

A 24. órában az Emberiség végre észhez tért, és megmentette önmagát azzal, hogy felszabadította a Földet, azaz megszüntette saját kártékony élettevékenységét.

El kellett költöznie!

Bűnt követett el a Természet ellen, mohóságával, önzésével veszélybe sodorta az egész bolygót, mert lakhatatlanná tette: szennyezetté váltak a termő területek, az ivóvíz, a levegő, a radioaktív anyagok ellenőrizetlen használata miatt sok helyen mérgezővé és sugárzóvá lett.

Az író ötletgazdag, fantáziadús világot teremt – természetesen szépirodalmi eszközökkel. Meggyőzően varázsolja elénk az új életteret, olvasmányos, szórakoztató, élményszerű.

Nem csodálkoznék, ha a tudósok ebből a novella-füzerből merítenének megvalósítható ötleteket, ahogy Jules Verne regényeivel tették.

DLné

Tartalom

Elhunyt Domonkos Béla (M. Nagy Péter)	1
Versek: Baka Györgyi	1
Dylan D. Tides, Fazekas Major Gizella	2
Nagy-Rakita Melinda	2, 8, 26
Habos László, Kerepes Igor	3
Kósa Márta, Ludwig Géza, Lukács Mária	4
Szigetvári Zsófia Petra	4, 9, 10, 23
Máté Miklós, Móczár Csaba, Naszvadi Judit	5
Szabó Aida (Jampa drolma)	5, 7, 26, 31
Pálfi Nándor, Péter Erika, Petrik István	6
Somogyi Norbert, Pálné Onódi Judit	7
Szeghy Karolina, Szöllősi Bernadett,	
Szatmári Kristóf	8
Tóth Mária, Tormássy Erzsébet, Gani Zsuzsanna	9
Tarnócziné Barabás Irén	9, 31
Diákíró: Zatykó Ábel	10
Jankovits Márta rovata	11
Haiku-oldal	12
Kedves verseim	13
Prózák: Carl Astro: Naplórészletek	15
Karácsony István: A hitről (1.rész)	15
Kovács F. István: Samu bácsi	17
Nagy-Rakita Melinda: Zafir	18
Pergel Antal: A ló	19
Pálné Onódi Judit: Kavicsokat rugdosva	20
Szigetvári Zsófia Petra: Korlátlan szerelem	20
Szabó I. Valéria: Gyöngyös tojás	22
Varga Katalin: Rosszkor tapsoltam	23
Bemutakozás: Pálné Onódi Judit	24
Kaboldi Mária	25
Könyvajánlók	14, 32
KÉK-oldal	27
Beszámolók	28
Tanulmány	29
Illusztrációk: Kaboldi Mária	

HONLAP: www.poly-art.hu